

Arkest. O. 210/18.3.1996

SAARIJÄRVI SUMMASJÄRVI JA PYHÄJÄRVI

KIVIKAUTISTEN ASUINPAIKKOJEN KOEKAIVAUKSET

JA PYYNTIKUOPPAJÄJESTELMÄN KARTOITUS

30.8-30.9. 1994

SAARIJÄRVEN SUMMAJÄRVEN JA PYHÄJÄRVEN KAIVAUKSET

Sisältö

JOHDANTO	s.2
I. SUMMASSAARI ETELÄRANTA	3
I.1. Arkistotiedot	3
I.2. Sijainti ja topografia	3
I.3. Kenttätyöt	4
I.4. Tasokaivausalue asuinpaikka 1	4
I.5. Koekuopat	7
I.6. Löydöt	13
I.7. Yhteenveto	14
II. SUMMASSAARI HAIKANNIEMI N	16
II.1. Arkistotiedot	16
II.2. Sijainti ja topografia	16
II.3. Kenttätyöt	17
II.4. Maaperä ja rakenteet	17
II.5. Löydöt	19
II.6. Yhteenveto	19
III. SAARIJÄRVI JÄNISSAARI	20
III.1. Arkistotiedot	20
III.2. Sijainti ja topografia	20
III.3. Kenttätyöt	21
III.4. Maaperä ja rakenteet	21
III.5. Löydöt	23
III.6. Yhteenveto	24
IV. SUMMASSAAREN PYYNTIKUOPPAJÄRJESTELMÄ	25
V. MÄKELÄNLAMMEN PYYNTIKUOPPAJÄRJESTELMÄ	27
VI. VOUDINNIEMEN LISÄKARTOITUS	28
KARTTALUETTELO	29
NEGATIIVILUETTELO	31
DIAPOSITIIVILUETTELO	32
KARTAT	34
KUVATAULUT	67

JOHDANTO

Syyskuussa 1993 Museovirasto aloitti yhteistyönä Saarijärven museon kanssa kolmivuotisen projektin, jolla on tarkoitus kartoittaa Saarijärven muinaisjäännöksiä, ja selvittää kaivauksin tunnettujen esihist. asuinpaikkojen laajuutta. Valtion työohjelman puitteissa on myönnetty varoja 750 000 mk, jotka jakautuvat vuosittain käytettäväksi 250 000 mk:ksi. Vuoden 1994 kenttätöihin oli varattu 180 000 mk, talven ja kevään aikana tehtäviin jälkitöihin 70 000 mk. Kenttätyöt tehtiin 31.8. - 30.9.1994. Kaivauksenjohtajana toimi MA Hans-Peter Schulz, piirtäjänä ja tutkimusapulaisena 2 vko:a kerrallaan vuorottelivat HuK Ulla Tupala ja HuK Päivi Maaranen, ja toisena tutkimusapulaisena oli fil.yo Jouni Taivainen.

Vuonna 1994 painopiste oli Summassaaren eteläosassa, lisäksi tehtiin koekaivaus Pyhäjärven Jänissaarella. Vuonna 1993 todettiin Summassaaren Etelärannan (ent. Rantaloma) asuinpaikalla voimakas eroosio, joka oli tuhonnut jo osan muinaisjäännöksestä. Siksi päätettiin tutkia uhatut alueet sekä selvittää koekuopin koko etelärannan asuinpaikkavyöhykkeen laajuus, johon kuuluu myös (ent.) Moilasen mj.-alue. Summassaaren inventoinnin yhteydessä löytyi myös uusi kivikautinen asuinpaikka - Haikanniemi N - ja runsaasti uusia pyyntikuoppia, jotka osoittautuivat kuuluvan laajaan, koko saaren läpi kulkevaan järjestelmään. Jänissaarella selvitettiin kaavoituksen takia ja maanomistajan pyynnöstä esihist. asuinpaikan laajuutta ja kuntoa. Lisäksi jatkettiin kahta vuonna 1993 aloitettua työtä: Mäkelänlammen pyyntikuoppajärjestelmän ja Voudinniemen muinaisjäännösalueen koillisosan kartoitusta.

Helsingissä 15.2.1996

Hans-Peter Schulz

I. SUMMASSAARI ETELÄRANTA

(ent. Rantaloma skl 27 ja ent. Moilanen skl 26)

I.1 ARKISTOTIEDOT

Kivikautinen asuinpaikkaryhmä, lk I-III; laajuus n. 37 000 m².
(Varhais- ja myöhäismesoliittikum, Pöljän keramiikkaa)

x = 6 951 21-42

y = 2 568 20 - 2569 01

z = 111,5 - 115

Peruskartta 2244 07 SAARIJÄRVI 1984/1989

Kaupunki: Saarijärvi 729

Kylä 1: Saarijärvi 408

Kylä 2: Summasjärvi 409

Tila 1: Ahtela 119:53; tunnus 729-408-0119-0053

Maanomistaja 1994: Toivo Moilanen, 43130 Tarvaala

Tila 2: Summanranta 1:351; tunnus 729-409-0001-0351

Maanomistaja 1994: Summanranta Oy, 43130 Tarvaala

Tila 3: Lisähaikka 1:235; tunnus 729-409-0001-0235

Maanomistajat 1994: Arvo Luotola, Toivo Luotola ja Matti Luotola, os. Satotie 4, 43100 Saarijärvi

Taito Luotola, os. Havusalmentie 171; 44460 Kalaniemi

Aikaisemmat tutkimukset: Kaivaukset V. Luho 1948, 1949 ja 1958; inv. M. Huurre 1969; tark. T. Sepänmaa 1987; inv. H.-P. Schulz 1993.

Aikaisemmat löydöt: (Moilanen) KM 11864:1-12, 11865:1-129, 12234:1-439, 12241:1-3, 12796:1-17, 14329:1-62,64-72, 14537:1-171, 18063:1-12, 23442:1-2, 24021:1-14, 28246:1-3
Keski-Suomen Museo 638, Saarijärven Museo reikäkivi (ym.?)
(Rantaloma) KM 12234:442-445, 14537:172-172, 18071:1-3, 28247:1-4; Saarijärven Museo keskentekoinen reikäkivi

Löydöt 1994: KM 28690:1-720

Kohteet Rantaloma ja Moilanen yhdistettiin mj-rekisterissä 1995 yhdeksi kohteeksi, koska ne muodostavat yhtenäisen asuinpaikkavyöhykkeen, tilanraja 119:53/1:351 jakaa asuinpaikan (no. 5) keskeltä.

I.2. SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Kartat s.t 34,36-38

Alue sijaitsee Saarijärven kirkosta 5,2 - 6 km kaakkoon Summassaaren etelärannalla. Ainakin 7 asuinpaikkaa on peräkkäin nauhamaisesti jonossa, joka alkaa 100 m Moilasen asuinrakennuksesta luoteeseen ja kulkee sieltä Summassaaren

Hotellin eteläpuolelta itään Haikanniemen tyveen saakka. Nauha on 20 - 30 m leveä ja n. 900 m pitkä. Asuinpaikat sijaitsevat peräkkäin, Moilasan tilan länsiosassa näyttää olevan kaksi asuinpaikkaa aivan vierekkäin (asp. 7). Muinaisjäännösalue sijaitsee Summassaaren harjun luoteispuolella olevalla hiekkaterassimuodostelmalla. Kolme terassia on havaittavissa korkeuksilla 115 m, 113,5 m ja 112 m. Korkeimmat asuinpaikat (no:t 7 y, ja 1) ovat 113,5 m:n terassilla, asuinpaikat 7 a, 6, 5, 4 ja 2 ovat 112 m:n terassilla. Vain asuinpaikan 3 alaraja on alempana, noin 111 m. Siellä kuitenkin järven tulvat ovat tuhonneet kaikki rakenteet. Tulvahiekkakerrostumia on havaittavissa asuinpaikan 5 alapuolella korkeudelle 111,5 m saakka. Muinaisjäännöksen länsiosa (ent. Moilanen) on nykyään peltoa ja puutarhaa. Vuosina 1948, -49 ja -58 Ville Luho teki laajoja tutkimuksia ja kaivoi arviolta yli puolet asuinpaikasta 7 ja n. kolmasosan asuinpaikasta 6 (kartta s. xx). Alueen itäosa (ent. Rantaloma) kuuluu Hotelli Summassaarelle, ja on matkailukäytössä. Mäntykankaalle on rakennettu mm. kylpylä, tenniskenttä, lomamökkejä ja parkkipaikkoja. Osa muinaisjäännöksestä on siten tuhoutunut.

I.3. KENTTÄTYÖT

Kartat s.t 40-41

Kaivauskoordinaatit valittiin topografian perusteella niin, että päälinja (y-linja, x-arvo = 1000) kulki W-E suunnassa (-30) asuinpaikkojen 1 ja 2 kohdalla olevan rantatörmän suuntaisesti. Peruspaalu 1000/3000 sijaitsi 3 m etelään tilan 1:235 rajapyykistä no. 12. X-linja kasvoi pohjoiseen ja y-linja itään. Koordinaatisto kattoi Summassaaren eteläosan kokonaan, sitä käytettiin myös Haikanniemen N asuinpaikan kaivauksella (luku II).

Asuinpaikalla 1, missä rantatörmä oli sortumassa (y 2964 - 2993), kaivettiin 2 - 5 m leveä kaistale (yht. 98 m²) 10 cm:n tasoissa; löydöt otettiin neliömetreittäin talteen. 10 ja 5 m välein tehtiin koekuoppia (1 x 1 m). Asuinpaikkojen 1 ja 2 laajuutta määriteltiin myös pintapoiminnalla. Muinaisjäännösalueen keskiosassa välillä y 2450-2800 (asuinpaikat 3 - 5) tehtiin epäsäännöllisin välein koekuoppia (1 x 1 m ja 0,5 x 0,5 m). Alueen länsiosassa (y 2100-2300, asuinpaikka 7) tutkittiin maaperää 5 cm:n kairalla. Vaikka suurin osa asuinpaikasta oli jo kaivettu (V. Luho 1948, -49 ja -58) ja maaperä viljelyssä sekoittunutta, osoittivat kulttuurimaa, palanut hiekka ja pala ~~mut-~~ kivimurska kairausnäytteissä asuinpaikan alkuperäistä laajuutta. Tulokset on esitetty kartalla s. xx. Koska pellot Moilasan talon itäpuolella (y 2300-2450) olivat viljalla, ei niitä voitu tutkia. Asuinpaikan 6 ja asp. 5:n länsiosan laajuus on arvioitu V. Luhon karttaluonnoksen (1958) sekä T. Sepänmaan tarkastuskertomuksen (1987) perusteella. Epäselväksi jäi näin ollen, onko asuinpaikkojen 5 ja 6 välillä katko, vai onko kyseessä yhtenäinen vyöhyke.

I.4. TASOKAIVAUSALUE ASUINPAIKKA 1

Kartat s.t 40-52, kuvat 1-4

Tasokaivausalue sijaitsi sortuvan, n. 4 m korkean rantatörmän yläpuolella aivan Summassaaren hotellin itäisimmän bungalowin edessä (x 987-996, y 2964-2993). Kaivausaluetta rajoitti puusto, joka oli säästettävä; paikalla kasvaa harvaa kangasmetsää.

Maaperä

Maan pinta oli osittain kulunut, turvekerros oli keskimäärin vain 1-2 cm paksu, paikoitellen oli paljas hiekkakerros. Maaperä oli hienoa hiekkaa, kaivausalueen länsiosassa tuli kuitenkin ja 20 cm:n syvyydessä savea tai hienoa hiesua vastaan (x 992-996, y 2964-2971). Kyseessä on todennäköisesti hiekassa oleva savilinssi. Huuhtoutumiskerros oli vain paikoitellen säilynyt, sen paksuus vaihteli 1 cm:stä 5 cm:iin. Punertavaa kulttuurimaata esiintyi vain läikkinä kaivausalueen keski- ja itäosissa lähellä rantatörmää. Sen määrittelemisen kulttuurimaaksi oli kuitenkin hankalaa, koska punaista tai punaiseksi värjäytyntä hiekkaa esiintyy luontaisena laajoilla alueilla Summassaarella. Tämä punainen kerros on tavallisesti 10-20 cm paksu, ja se esiintyy heti huuhtoutumiskerroksen alapuolella. Selvää tummanpunaista kulttuurimaata, jossa oli hiiltä ja runsaasti palanutta luuta, esiintyi kaivausalueen keskiosassa (y 2978-2982 ja 2988-2990) N-S suuntaisina juovina (routailmiö?) ja melkein suorakulmaisena läikkänä ruuduissa 991-92/2984-85. Punaisen hiekkakerroksen alapuolella oli melkein koko kaivausalueella ohut kerros heikosti värjäytyntä hiekkaa. Kaivausalueen keski- ja itäosissa hiekka muuttui n. 30 cm:n syvyydessä karkeammaksi, samassa kerroksessa oli myös yksittäisiä savilaikkuja. Ruuduissa 889-92/2981 oli N-S-suuntainen savijuova, joka saattoi olla roudan aiheuttama.

Kiinteät rakenteet

Kiinteitä rakenteita oli vain vähän, ja ne olivat huonosti säilyneet. Vaikka löytöjen perusteella todettiin kaksi asutusvaihetta (myöhäismesoliittinen ja Pöljän keramiikan aikainen), ei yhtään rakennetta voitu sitoa stratigraafisesti kumpaankaan jaksoon. Vuoden 1993 inventoinnissa löytynyt kuoppa ruuduissa 992-93/2972-73 osoittautui sekundaariseksi, se oli kaivettu asuinpaikan kulttuurikerroksen läpi.

Tulisija ruudussa 991/2967 (kartat s.t 43-45)

Kerroksista 2-4 löytyi aivan törmän reunalta kivetty tulisija, josta ainakin puolet oli jo sortunut. Muodoltaan se oli neliömäinen (ainakin 1,1 x 0,8 m). Kerroksessa 2 paljastui 10

- 20 cm kokoisia palaneita kiviä, jotka oli asetettu suorakulmaisesti tulisijan reunalle. Kerroksissa 3 ja 4 oli tiheästi pieniä palaneita kiviä samalla suorakulmaisella alueella, pohjassa oli heikkoa likamaata ja vähän hiiltä. Tulisijasta löytyi vähän kvartsia ja palanutta luuta.

Tulisija ruuduissa 990-91/2986-2987 (kartat s.t 50-51)

Rakenne paljastui kerroksesta 2, jossa oli 1,5 x 1,2 m laaja keskittymä palaneita ja palamattomia kiviä epäsäännöllisen kulttuurimaaläikän länsipäässä. Kerroksessa 3 oli enää muutama palanut kivi ja niiden ympärillä soikea likamaaläikkä. Tulisija oli selvästi hajonnut, eikä sen alkuperäistä rakennetta enää voitu selvittää. Löytöjä olivat pieni määrä palanutta luuta ja hiilenmurut.

Luukeskittymät

Kolmesta paikasta löytyi jo 1. kerroksessa palaneen luun keskittymiä: ruutujen 990-91/2975-76 ja 989-90/2978-79 rajalta sekä ruudusta 990/-2985. Keskittymät olivat läpimitaltaan 30 - 50 cm, ja niiden paksuus oli vain 5 - 12 cm, niissä oli pääasiassa aivan pieniksi siruiksi palaneita luita (0,7 - 1,2 kg).

Muut

Ruuduissa 988/2977 ja 989/2981 oli pieniä keskittymiä palaneita kiviä, jotka olivat mahdollisesti tuhoutuneiden tulisijojen paikkoja. Ruuduissa 989-90/2985 törmän yläosassa oli pieni pyöreä kiveys (60 cm), joka koostui pyöreistä rantakivistä. Kivet olivat samassa tasossa. Kiveys oli selvästi nuorempi kuin asuinpaikka, mahd. jopa jonkun hotellivieraan latoma.

I.5. KOEKUOPAT

A L U E 1

- Koekuoppa 994/2895
 - turvekerros 0-5 cm.
 - huuhtoutumiskerros 5-6 cm.
 - ruudun N-reunassa puhdas hieno hiekka 6-35 cm, sen alla karkeampi hiekka. Ruudun S-reunassa tummanpunaista hiekkaa 6-40 cm, jossa hiiltä. Tämän kerroksen alla karkeaa hiekkaa, jossa oli nyrkinkokoisia palamattomia kiviä. Punaisesta hiekasta löytyi muutama kvartsi-iskos.

- Koekuoppa 1000/2909
 - turve- ja multakerros 0-5 cm.
 - punaruskea hiekka ruudun N-reunassa 5-10 cm, muuten koko ruudun alueella savea.
 - Ei löytöjä.

- Koekuoppa 1009/2909
 - turvekerros 0-10 cm.
 - huuhtoutumiskerros 10-11 cm.
 - tummanpunainen hiekka ruudun S-puolella 11-19 cm.
 - hiilikerros ruudun SE-nurkassa 19-21 cm, jonka alla punaiseksi palanut hiekka 21-24 cm.
 - vaalea hiekka ruudun N-puolella 11- cm.
 - löytöjä: pieni kvartsi-iskos.

- Koekuoppa 999/2919
 - turvekerros 0-2 cm.
 - huuhtoutumiskerros 2-3 cm.
 - punertava hiekka 3-13 cm.
 - löytöjä: yksi kvartsi aivan ruudun pintakerroksista; ruudun vierestä, järvelle menevältä tieväylältä, löytyi muutama kvartsi pintapöimintana.

- Koekuoppa 993/2929
 - turvekerros 0-10 cm.
 - huuhtoutumiskerros 10-17 cm.
 - punainen hiekka 17-30 cm, jonka alla vaalea hiekka.
 - löytöjä: runsaasti kvartssia.

- Koekuoppa 999/2929
 - turvekerros 0-8 cm
 - huuhtoutumiskerros 8-9 cm.
 - punertava hiekka 9-55 cm.
 - vaalea, karkea hiekka 55-60 cm.
 - ruudun NW-nurkassa tummanpunaista hiekkaa 20-40 cm.
 - löytöjä: runsaasti kvartssia ja palanutta luuta.

- Koekuoppa 999/2930 (edellisen laajennus)
 - turvekerros 0-12 cm.
 - huuhtoutumiskerros 12-13 cm.
 - punertava hiekka 13-25 cm.
 - harmaa, hiilipitoinen maa 25-40 cm.
 - tummanpunainen hiekka 40-90 cm.

vaalea hieno hiekka 90-100 cm.
löytöjä: runsaasti kvartssia ja palanutta luuta.

- Koekuoppa 995/2940
turvekerros 0-6 cm.
huuhtoutumiskerros 6-10 cm.
tummanpunainen hiekka 10-25 cm, ruudun SW-kulmassa jopa 35 cm.
vaalea hiekka 25- cm.
löytöjä: kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta.
- Koekuoppa 995/2950
turvekerros 0-6 cm.
huuhtoutumiskerros 6-8 cm.
punertava hiekka 8-20 cm.
vaalea hiekka 20-35 cm.
löytöjä: kvartsi-iskoksia ja yksi kiviesineen katkelma.
- Koekuoppa 994/2960
turvekerros 0-4 cm.
huuhtoutumiskerros 4-6 cm.
rikastumiskerros, punertava hiekkainen hiesu 6-15 cm, jonka alla kova savi.
löytöjä: palanut luunsiru punertavasta hiesusta.
- Koekuoppa 999/2989
turvekerros 0-6 cm.
huuhtoutumiskerros 6-8 cm.
rikastumiskerros, punertava hiekka 8-25 cm.
ei löytöjä.
- Koekuoppa 999/2999
turvekerros 0-6 cm.
huuhtoutumiskerros 6-9 cm.
rikastumiskerros, ruskea hiekka 9-30 cm.
ruudusta tuli esiin muutamia palaneita kiviä ja muutamia pieniä kvartsi-iskoksia.
- Koekuoppa 992/3000
turvekerros 0-2 cm.
huuhtoutumiskerros 2-7 cm.
punaiseksi palanut hiekka 7-20 cm.
puhdas hiekka 20- cm.
punaisessa hiekassa 6-7 palanutta kiveä.
- Koekuoppa 992/3010
turvekerros 0-2 cm.
huuhtoutumiskerros 2-5 cm.
tummanpunainen hiekka 5-25 cm.
löytöjä: kvartssia, punaisessa hiekassa oli muutama palanut kivi.
- Koekuoppa 999/3010
turvekerros 0-5 cm.
huuhtoutumiskerros 5-9 cm.
hiilinauha 9-10 cm.

ruskeaa hiekkaa 10-25 cm.
 ruskea hiekka soraista, seassa myös isoja kiviä.

-Koekuoppa 979/3034
 turvekerros 0-5 cm.
 huuhtoutumiskerros 5-9 cm.
 hiesunsekainen hiekka 9-25cm.
 punertava hiekka 25-55 cm, jonka alla karkeampi hiekka.

-Koekuoppa 989/3034
 turvekerros 0-9 cm.
 huuhtoutumiskerros 9-12 cm, jonka alla hieno puhdas hiekka.
 ei löytöjä.

A L U E 2

-Koekuoppa 1040/2980
 turvekerros 0-5 cm.
 huuhtoutumiskerros 5-7 cm.
 punertava, hiekkainen hiesu 7-15 cm.
 harmaa, hiekkainen hiesu 15- cm.
 ei löytöjä.

-Koekuoppa 1070/2785
 turvekerros 0-6 cm.
 huuhtoutumiskerros 6-10 cm.
 rikastumiskerros 10-15 cm.
 vaalea, karkea hiekka 15- cm.
 ei löytöjä.

-Koekuoppa 1010/2910
 turvekerros 0-10 cm.
 huuhtoutumiskerros 10-14 cm.
 rikastumiskerros 14-22 cm.
 ruskea hiekka 22- cm.
 ei löytöjä.

A L U E 3

-Koekuoppa 995/2670
 turvekerros 0-8 cm.
 huuhtoutumiskerros 8-18 cm.
 rikastumiskerros 18-23 cm.
 ruskea hiekka 23-43 cm, jonka alla vaalea hiekka.
 huuhtoutumiskerroksessa oli runsaasti palamattomia kiviä (10-15 cm); ruskeasta hiekasta löytyi kaksi kvartsi-iskosta.

-Koekuoppa 964/2706
 turvekerros 0-10 cm.
 huuhtoutumiskerros 10-19 cm.

rikastumiskerros 19-25 cm.
 ruskea hiekka 25-45 cm.
 löytöjä: kvartsi-iskoksia ja yksi palanut luunsiru.

- Koekuoppa 970/2724
 - turvekerros 0-2 cm.
 - savi 2-20 cm.
 - turvekerros 20-25 cm.
 - huuhtoutumiskerros 25-30 cm.
 - ruskea hiekka 30- cm.
 - ruskeasta hiekasta löytyi yksi pieni kvartsi-iskos.

- Koekuoppa 980/2726
 - turvekerros 0-2 cm.
 - savi 2-20 cm.
 - turvekerros 20-22 cm.
 - huuhtoutumiskerros 22-27 cm.
 - punainen hiekka 27-42 cm.
 - löytöjä: kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta.

- Koekuoppa 970/2740
 - turvekerros 0-12 cm.
 - huuhtoutumiskerros 12-20 cm.
 - rikastumiskerros 20-24 cm.
 - vaalea, hieno hiekka 24- cm.
 - löytöjä: kvartsia.

- Koekuoppa 979/2740
 - turvekerros 0-2 cm.
 - savi 2-12 cm.
 - turvekerros 12-14 cm.
 - tummanpunainen hiekka 14-19 cm.
 - punertava hiekka 19-35 cm.
 - vaalea hiekka 35- cm.
 - punertavassa hiekassa paljon hiiltä ja pieniä palaneita kiviä.

A L U E 4

- Koekuoppa 1065/2955 (50x50 cm)
 - turvekerros 0-5 cm.
 - hiilikerros 5-10 cm.
 - punainen hiekka 10-20 cm.
 - vaalea hiekka 20- cm.
 - löytöjä: kvartsi-iskos.

- Koekuoppa 1065/2975 (50x50 cm)
 - turvekerros 0-8 cm.
 - huuhtoutumiskerros 8-16 cm.
 - rikastumiskerros 16-21 cm.
 - punainen hiekka 21-31 cm.
 - vaalea hiekka 31- cm.

ei löytöjä.

- Koekuoppa 1065/2595 (50x50 cm)
turvekerros 0-10 cm.
huuhtoutumiskerros 10-15 cm.
punainen hiekka 15-25 cm.
vaalea, hiesuinen hiekka 25- cm.
löytöjä: kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta, hiiltä
esiintyi punaisessa ja vaaleassa hiekassa.

- Koekuoppa 1055/2595 (50x50 cm)
turvekerros 0-5 cm.
huuhtoutumiskerros 5-6 cm.
tummanpunainen, karkea hiekka 6-11 cm.
ruskea, karkea hiekka 11- cm.
löytöjä: kvartsi-iskoksia.

- Koekuoppa 1045/2587 (50x50 cm)
turvekerros 0-7 cm.
vaaleanharmaa, hiesuinen hiekka 7-27 cm.
punertava hiekka 27-39 cm.
punertava hiekka harmaata karkeampaa, löytönä yksi
palanut luunsiru, joka hukkaantui.

A L U E 5

- Koekuoppa 1150/2494 (50x50 cm)
turvekerros 0-6 cm.
huuhtoutumiskerros 6-8 cm.
punertava hiekka 8-22 cm.
vaalea, karkea hiekka 22- cm.
ei löytöjä.

- Koekuoppa 1120/2495 (50x50 cm)
turvekerros 0-7 cm.
huuhtoutumiskerros 7-8 cm.
punainen hiekka 8-23 cm.
vaalea hiekka 23- cm.
löytöjä: palanutta luuta.

- Koekuoppa 1130/2500 (50x50 cm)
turvekerros 0-7 cm.
huuhtoutumiskerros 7-12 cm.
tummanpunainen hiekka 12-22 cm.
vaalea, karkea hiekka 22-24 cm.
vaalea, hieno hiekka 24-26 cm.
karkea hiekka 26- cm.
löytöjä: kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta.

- Koekuoppa 1110/2503
turvekerros 0-10 cm.
huuhtoutumiskerros 10-20 cm.
tummanpunainen hiekka 20-40
vaalea, hiesuinen hiekka 40- cm.
löytöinä muutama epämääräinen kvartsi-iskos.

- Koekuoppa 1135/2502
turvekerros 0-8 cm.
huuhtoutumiskerros 8-16 cm.
punainen hiekka 16-28 cm.
savi 28- cm.
ei löytöjä.

- Koekuoppa 1130/2500 (50x50 cm)
turvekerros 0-5 cm.
huuhtoutumiskerros 5-12 cm.
tummanpunainen hiekka 12-40 cm.
vaalea hiekka 40-50 cm, jonka alla savi.
ei löytöjä.

- Koekuoppa 1135/2510 (50x50 cm)
turvekerros 0-10 cm.
huuhtoutumiskerros 10-12 cm.
harmaa, hiesuinen hiekka 12-30 cm.
hiesu 30- cm.
ei löytöjä.

- Koekuoppa 1128/2515 (50x50 cm)
turvekerros 0-7 cm.
huuhtoutumiskerros 7-15 cm.
punainen hiekka 15-30 cm.
vaalea hiekka 30- cm.
ei löytöjä.

- Koekuoppa 1116/2516 (50x50 cm)
turvekerros 0-8 cm.
huuhtoutumiskerros 8-11 cm.
vaalea, punertava hiekka 11-26 cm.
vaalea, hiesuinen hiekka 26- cm.
löytöjä: kvartsi-iskos.

- Koekuoppa 1105/2518 (50x50 cm)
turvekerros 0-5 cm.
huuhtoutumiskerros 5-6 cm.
harmaa, hiesuinen hiekka 6-28 cm.
savi 28- cm.
löytöjä: 2 kvartsi-iskosta.

- Koekuoppa 1080/2535 (50x50 cm)
turvekerros 0-8 cm.
huuhtoutumiskerros 8-10 cm.
punainen hiekka 10-20 cm.
vaalea, karkea hiekka 20- cm.
ei löytöjä.

I.6. LÖYDÖT

Asuinpaikka	1	2	3	4	5
kaiv. pinta- ala (m2)	119	3	6	1,5	4,5
	kpl g	kpl g	kpl g	kpl g	kpl g
KVARTSIA					
Yht.	2942 5988	19 21	90 335	7 9	13 36
Iskos	2641 3070	15 10	67 171	4 3	11 16
Pirstottu					
kappale	174 1326	3 9	8 76	-	1 14
Ydin	30 928	-	3 83	-	-
Kaavin	59 352	1 2	2 3	1 6	-
Pora	1 4	-	-	-	-
Uurrin	1 2	-	-	-	-
Ret. iskos	12 79	-	-	-	1 6
Mikroliitti	9 8	-	1 1	-	-
Mikrokärki	5 5	-	1 1	-	-
Viistoteräinen					
kärki	9 11	-	-	-	-
Säle	1 0,5	-	-	-	-
Iskukivi	1 203	-	-	-	-
SERTTI-ISKOS	4 2	-	-	-	-
KIVILAJI- ISKOS	1 23	-	1 19	-	-
HIOT. LIUSKE-ESINEEN					
KATKELMA	11 12	-	-	-	-
LIUSKEISKOS	6 6	-	-	-	-
LIUSKE-ESINE	4 742	-	-	-	-
ASBESTI- KERAMIikka	203 414	-	-	-	-
PALANUTTA LUUTA	n. 29800 4857	2 2	4 2	8 2	28 5

I.7. YHTEENVETO

Vuoden 1994 kaivauksessa ja kartoituksessa Summassaaren eteläosassa todettiin, että molemmat sieltä tunnetut kivistä asuinpaikat, Moilanen (skl 26) ja Rantaloma (skl 27), ovat osa samaa muinaisjäännösalueetta, joka muodostaa n. 900 m pitkän ja n. 30 m leveän W-E suuntaisen nauhan. Uudessa mj-rekisterissä kohteet on yhdistetty nimellä Summassaari Eteläranta. Alue käsittää 7 erillistä asuinpaikkaa, läntisimmässä (Moilasen läntinen alue, no. 7) näyttää olevan ainakin kaksi vierekkäistä asuinpaikkaa. Asutus levisi kahdelle eri hiekkaterassille (112 ja 113,5 m mpy), ainoastaan asp. 3:n alin löytöraja on n. 111 m:ssä, sen matalimmat alueet ovat kuitenkin tulvan tuhoamat. Ylin Summassaaren harjun lounaispuolella oleva terassi on korkeudella 115 m mpy, sieltä ei löytynyt asutuksen merkkejä.

Asuinpaikasta 1 (113 - 114,5 m mpy) on kaivauksin tutkittu noin 10%. Rikkain löytökerros on heti turpeen alapuolella. Kiinteitä rakenteita oli säilynyt vain vähän, ylimmät maakerrokset näyttävät olevan hyvin sekoittuneita. Löytöaineisto osoittaa 2 asutusvaihetta: myöhäinen mesoliittikum ja neoliittikum keski-myöhäisvaihe (paikalta löytynyt Pöljän keramiikkaa on ilmeisesti vanhempaa kuin "klassinen" Pöljä; suullinen tiedonanto C. Carpelan ja P. Pesonen). Erikoinen palaneen luun runsaus; pelkästään kolmesta keskittymästä saatiin 3,5 kg luuta. Myös Voudinniemen muinaisjäännösalueelta (kaivaus 1993) ja Moilasen asuinpaikalta (no:t 6 ja 7, Luhon kaivaukset 1948,49,58) tunnetaan samanlaisia luukeskittymiä.

Asuinpaikka 2 (112 - 115 (?) m mpy) on suurimaksi osaksi maankäytön ja eroosion takia tuhoutunut, koskemattomaa kulttuurimaata on vain muutamia kymmeniä neliometriä jäljellä. Ajoittavia löytöjä ei saatu.

Asuinpaikka 3 (111 (?) - 113,5 m mpy) on kohtalaisen hyvin säilynyt, sen pohjoisosa on kuitenkin osaksi lomamökkien vuoksi tuhoutunut. Rannan puolella olevat alueet alle 111,5 m ovat jääneet jossain vaiheessa tulvan alla. Löytömäärät koekuopissa vaihtelevat suuresti, kiinteitä rakenteita ei löydetty (koekuopat kattavat vain 0,5% asuinpaikan pinta-alasta). Löydöt osoittavat myöhäismesoliittista asutusta.

Asuinpaikasta 4 (111,5 - 113,5 m mpy) on vain länsipää jäljellä. Sen keski- ja itäosa tuhoutuivat ilmeisesti ensimmäistä kylpylää rakennettaessa. Kylpylä jouduttiin purkamaan kuitenkin jo rakennusvaiheessa liian pehmeän pohjan takia. Asuinpaikan alkuperäinen laajuus jäi epäselväksi.

Asuinpaikka 5 (111,5 - 113,5 m mpy) on hyvin säilynyt. Sen alueella on vahvaa punertavaa kulttuurimaata ja runsaasti palanutta hiekkaa. Suhteellisen pieni löytömäärä johtuu siitä, että koekuopat olivat kooltaan kahta lukuunottamatta vain 50 x 50 cm. Asuinpaikka jatkuu Moilasen tilalle, jossa ainakin sen

pintakerrokset ovat viljelyn vuoksi tuhoutuneet.

Asuinpaikat 6 ja 7 (112 - 114 m mpy, ja 114,5 - 115,5). Ville Luho suoritti vuosina 1948, -49 ja -58 molemmilla asuinpaikoilla kaivauksia (julkaistu: SMYA 66, Die Suomusjärvikultur). Löytöaineisto on mesoliittista; viistoteräisiä kvartsikärkiä (n. 7000-6000 BP) vyöhykkeeltä 111,5 - 113 m mpy; 2 liuskekärjen katkelmaa n. korkeudelta 113 -114 m mpy sekä pallonuija ja 2 liuskekärkeä (n. 9000 - 8000 BP) tulivat pintalöytöinä 115 m :n korkeuskäyrän yläpuolelta. Timo Sepänmaa löysi v. 1987 asuinpaikan 6 kohdalta saviastian paloja (todennäköisesti varhaismetallikautista keramiikkaa).

Summassaaren Etelärannan asuinpaikkavyöhyke on välittömästi Muinais-Päijänteiden rannan yläpuolella (n. 6000 BP., Summasjärven kohdalla 110 m mpy/Ristaniemi 1987). Muinais-Päijänteiden ja mahd. myöhemmin Summasjärven tulvat ulottuivat 111,5 m:iin mpy saakka (siitä on merkkejä myös Summassaaren kivikauden kylän kohdalla ja Voudinniemellä). Korkeudelta 111,5 - 114 m mpy löytyy myöhäismesoliittista, neoliittista (varhainen Pöljä) ja varhaismetallikautista asutusta. Varhaismesoliittisen asutuksen merkkejä on vain Moilasen (no. 7) asuinpaikalta korkeudelta yli 115 m mpy (vrt. myös liuskekärki ja alkeellinen kirves samalta korkeudelta Natrin asuinpaikalta).

II. SAARIJÄRVI SUMMASSAARI HAIKANNIEMI N

II.1. ARKISTOTIEDOT

Kivikautinen asuinpaikka ja kodanpohja, pyyntikuoppia;
lk. I; laajuus n. 1500 m².

x = 6 951 16-20

y = 2 569 26-32

z = 112-113

Peruskartta 2244 07 SAARIJÄRVI 1984/1990

Kaupunki: Saarijärvi 729

Kylä: Summasjärvi 409

Tila: Saarenpää 1:353; tunnus 729-409-0001-0353

Maanomistaja 1994: Saarijärven kaupunki,
os. Pl 13, 43101 Saarijärvi

Aikaisemmat tutkimukset: -

Aikaisemmat löydöt: -

Löydöt: KM 28691:1-71

II.2. SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Kartat s.t 36,39 ja 53

Asuinpaikka sijaitsee Summassaaren Haikanniemen keskikohdalla harjun pohjoispuolella, Etelärannan muinaisjäännösalueen itäpäästä n. 300 m itään ja Haikanniemen asuinpaikalta n. 230 m luoteeseen. Se levittäytyy hiekkatasanteelle harjun ja järven puolella olevan rantavallin väliin. Kulttuurikerrosta ja löytäjä on havaittu 80 x 20 m alueella (yht. n. 1500 m²). Asuinpaikan välittömässä läheisyydessä on pyyntikuoppia, jotka käsitellään luvussa IV "Summassaaren pyyntikuoppajärjestelmä". Asuinpaikka sijaitsee n. 20 m järven rannasta korkeudella 112 - 113 m mpy. N. 50 cm korkea ja 2,5-3 m leveä hiekkavalli (112,2-112,7 m) merkitsee muinaisjäännöksen pohjoisrajaa. Vallin pohjoispuolella on vielä kaksi tai mahdollisesti kolme rantatörmää (112,15-111,90 m, 111,25-110,35 m ja mahd. 110,25 - ? m). Aivan hiekkarannan yläpuolella on resentti palle (109,90-109,00 m). Alueella kasvaa tiheä kangasmetsä, rannan lähellä aluskasvillisuus on runsasta, siellä kasvaa myös suolle tyypillisiä varpukasveja.

II.3. KENTTÄTYÖT

Kartta s. 53

Kaivauskoordinaatit olivat samat kuin Etelärannassa (ks. luku I.3), paalutus tehtiin kuitenkin siitä poikkeavasti rantavallin suuntaan. Asuinpaikan pituussuunnassa (NW-SE) tehtiin 5 koekuoppaa (1 x 1 m) 5 ja 10 m välein, kahta niistä laajennettiin. Pienillä (50 x 50 cm) koekuopilla ja lapionpistoilla 10 m välein määritettiin muinaisjäännöksen laajuutta. Kodanpohjan kohdalla mitattiin pintaprofiili 50 cm:n välein NW-SE suunnassa ja SW-NE suunnassa rantaan asti. Koekuopat kaivettiin ja dokumentoitiin 10 cm:n tasoissa. Kaivauksella oli väliaikainen kiintopiste, joka siirrettiin KP:stä 90010 Summassaaren Hotellin pihalta. Haikanniemestä kaavaillaan luonnonsuojelualuetta, siksi kaivaminen oli vähäistä, puustoa ei vahingoitettu ja alue ennallistettiin. Saarijärven Museo suunnittelee opastettua polkua "Kivikauden kylästä" pyyntikuoppaketjua pitkin Haikaniemeen N, johon on tarkoitus pystyttää myös opastustaulu.

II.4. MAAPERÄ JA RAKENTEET

Kartat s.t 53-61

Maaperä on karkeaa hiekkaa, harjun suuntaan se muuttuu 113 m:n korkeuskäyrän yläpuolella hiekkamoreeniksi. Välittömästi asuinpaikan luoteispuolella on hiesua, ja sen kaakkoispuolella maa muuttuu vähitellen soraksi/moreeniksi. Maaperä on koskematon, päälle on kehittynyt podsoli: turvekerros on 10-15 cm vahva, huuhtoutumiskerros 5-10 cm, ja sen alla oleva rikastumiskerros 5-15 cm. Rikastumiskerroksen alapuolella on monin paikoin punertavaa kulttuurimaata (5-20 cm), jonka alareunassa havaittiin monissa koekuopissa/lapionpistoissa hiiltä.

Kodanpohja (kartat s.t 53 ja 61, kuvat 9-11)

Asuinpaikan luoteisosassa on 9,5 x 5 m mittainen soikea painanne, joka on 30 cm syvä. Sen pohjoispuolella rantaa vastaan on U:n muotoinen n. 50 cm korkea hiekkavalli. Se on luontainen rantavalli, jota on muotoiltu suojaksi painanteen pohjoisreunan mukaisesti. Tämä selvä, melkein suorakulmainen U:n muoto ei vaikuta luonnolliselta rantamuodostumalta. (Noin 20 m itäkaakkoon on 17 m pitkä ja 3 m leveä koskematon rantavalli; senkin suojassa oli asumus; ks. alla). Painanteen keskellä oli kivetty liesi (koekuoppa 907-08/3331-32), joka oli ainakin 1,5 x 1 m mittainen. Kivet olivat kahdessa kerroksessa, melkein kaikki olivat palaneita (koko 5 - 20 cm). Kiveyksen ympärillä ja alapuolella oli punertavaa likamaata ja paikoitellen palanutta hiekkaa, hiiltä oli vähän. Lieden muotoa ei saatu selville, koska se jatkui W, N ja E-suuntiin koekuopan ulkopuolella. Liedestä, varsinkin sen eteläosasta,

tuli erittäin runsaasti löytöjä, erilaisia kvartsiesineitä, kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta.

Kuoppaliesi koekuopassa 914/3318 (kartta s. 54, kuva 12)

Liesi tuli heti huuhtoutumiskerroksen alapuolella näkyviin, se oli pyöreä tai hieman soikea ja läpimitaltaan ainakin metrin (rakenne jatkui jonkun verran koekuopan itä- ja eteläseinämiin). Kiviä oli kolmessa kerroksessa, ne olivat vahvasti palaneita ja rapautuneita. Niiden koko vaihteli 15 - 25 cm, lisäksi joukossa oli jonkun verran lohjenneita pienempiä paloja ja kivimurskaa. Kivien välinen hiekka oli punaiseksi palanutta. Toisessa kerroksessa, kuopan länsireunalla oli hiiltynyttä puuta. Kolmannessa kerroksessa oli kivien välissä hiili/nokimaanauha. Kuoppa oli sekä tasossa että profiilissa selvästi havaittavissa, se oli jyrkkäseinäinen ja sillä oli tasainen pohja. Se oli kaivettu punertavan likamaakerroksen läpi, ja on siksi nuorempi kuin asuinpaikan muut rakenteet, kvartsilöytöjen perusteella kuitenkin esihistoriallinen.

Tulisija ja punamultaläikkä koekuopassa 894.5-95/3363 (kartta s. 59, kuva 13)

N. 20 cm:n syvyydestä, rikastumiskerroksen alta paljastui hajanainen, epäsäännöllinen kiveys (n. 1,5 x 1 m). Sen itäpuolella oli 80 x 60 cm laaja punamultaläikkä, jossa oli runsaasti palanutta luuta. Kivet olivat pieniä (3 - 7 cm) ja vahvasti palaneita. Toisessa kerroksessa kiviä oli enää koekuopan eteläosassa n. 70 x 70 cm:n alueella. Niitä ympäröi punamultaläikkä, joka jatkui vielä 3. krs:een. Tulisijan itäpuolella oli pieni nokimaaläikkä ja hiiltä. Kyseessä on ilmeisesti pieni kuoppaliesi, johon oli laitettu runsaasti punamultaa, sen ylin kerros on joskus hajoitettu. Varsinkin lieden ympäristöstä löytyi runsaasti kvartsiesineitä ja -iskoksia sekä palanutta luuta. Liesi sijaitsi samalla tavalla hiekkavallin suojassa kuin 30 m luoteeseen sijaitseva liesi kodanpohjassa. Vaikkei maan pinnalla ollutkaan merkkejä syvennetyistä kodanpohjasta, liesi oli todennäköisesti sijainnut kodassa tai vastaavassa asumuksessa, siihen viittaa lieden ympäriltä löytyneet monet kvartsiesineet.

II.5. LÖYDÖT

	kpl	paino/g
Kvartsia		
yht.	476	1101
iskos	422	515
pirstottu kappale	26	171
ydin	7	305
kaavin	11	38
veitsi	2	11
uurrin	3	11
retusoitu iskos	2	47
säle	1	1
mikroliitti	2	2
Hiotun liuske-esineen		
katkelma	2	8
Pihkapala	1	1
Palanutta luuta	279	39

II.6. YHTEENVETO

Haikanniemen N kivikautinen asuinpaikka löytyi vasta syksyllä 1994, se on erinomaisesti säilynyt ja sijaitsee kokonaan Saarijärven kaupungin kaavailemalla luonnonsuojelualueella. 1500 m²:n suuruisella asuinpaikka-alueella ja sen läheisyydessä on myös pyyntikuoppia, joista osa on kaivettu kulttuurikerroksen läpi. Ne ovat siis nuorempia kuin asuinpaikka, joka löytöjen perusteella ajoittuu ainakin (myöhäis)mesoliittiselle kivikaudelle. Alueen myöhempi käyttö ei ole mahdotonta, koekuopillahan tutkittiin vain n. 10 m². Mesoliittikumia myöhempään aikaan viittaa ruudun 914/3318 kuoppaliesi, joka stratigrafisesti on nuorempi kuin asuinpaikan kulttuurikerros. Summassaaren harjun toisella puolella Etelärannan muinaisjäännösalueen asuinpaikat ovat suurimaksi osaksi samalla korkeudella kuin Haikanniemi N (112-113 m mpy), ja sieltä tunnetaan myöhäismesoliittista, myöhäisneoliittista ja varhaismetallikautista (?) asutusta.

Merkittävä on 9,5 x 5 m laaja kodanpohja, jonka keskellä on liesi (koekuoppa 908/3332). Se on toistaiseksi ainoa Saarijärveltä tunnettu kivikautinen kodanpohja. Sen erikoisuutena on lisäksi järveä vastaan oleva U:n muotoinen hiekkavalli. Asuinpaikalla on todennäköisesti runsaasti kiinteitä rakenteita, kolmesta koekuopasta, joita oli yhteensä 5, löytyi tulisija. Löytöjä on runsaasti, ja niiden keskittyminen kivettyjen tulisijojen ympärille viittaa talviasumukseen.

Saarijärven Museo suunnittelema opastettu polku "Kivikauden kylästä" ulottuisi Haikanniemelle N asti.

III. SAARIJÄRVI JÄNISSAARI (SKL 41)

III.1. ARKISTOTIEDOT

Kivikautinen, varhaismetallikautinen ja rautakautinen
asuinpaikka; lk. II; laajuus n. 1700 m².

x = 6 957 19-26

y = 2 570 43-52

z = 121 - 122.5

Peruskartta 2244 10 LINNA 1990

Kaupunki: Saarijärvi 729

Kylä: Saarijärvi 408

Tila 1: 6:51 Jänissaari; tunnus 729-408-0006-0051

Maanomistaja 1994: Ulla Hassinen, os. Käpytie 4, 40520
Jyväskylä

Tila 2: 6:50 Puolsaari; tunnus 729-408-0006-0050

Maanomistaja 1994: Liisa Spaulding,
osoite ei ole kiinteistörekisterissa (asuu Englannissa)

Aikaisemmat tutkimukset: Tark. S. Pälsi 1928, Inv. M. Huurre
1969

Aikaisemmat löydöt: KM 8980:1-7 (mm. vasarakirveen puolikas ja
rautainen nuolenkärki), 12238:1-2, 18083:1-3

Löydöt 1994: KM 28692:1-131

III.2. SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Kartta s. 62

Jänissaari sijaitsee Saarijärven Pyhäjärvessä Koskenlahden
suulla (Saarijärven kirkosta n. 5 km NE) Hietaniemen talosta
500 m SW. Se on matala kivikkorantainen saari (120 x 100 m),
jolla Pälsin tarkastuksen aikaan oli pelto, N-S suuntaiset
ojat näkyvät edelleen. Myöhemmin sinne on istutettu metsää,
saaren länsipuolella on hyvin hoidettu koivikko, itäpuolella
tiheä kuusimetsä. Etelärannassa on kesämökki, johon kuuluu 3
ulkorakennusta. Saarta ympäröi huuhtoutunut rantakiveys
(120,60 - 121,30 m mpy), sen alapuolella on resentti
rantavalli (120,10 - 120,45 m mpy). Syyskuussa 1994 vedenpinta
oli keskimäärin 119,8 m, jota arvoa käytettiin
pintavaaituksiin (virhemarginaali +20 cm). Saaren rantavedet
ovat matalat, ja saarta ympäröi 10 - 50 m leveä kaislainen
vesijättö. Jänissaaren lounaispuolella on pieni Kalliosaari,
ja matalan veden aikaan saaria yhdistää kiviriutta.

III.3. KENTTÄTYÖT

Kartta s. 62

Kaivauskoordinaatit valittiin saaren topografian mukaan, x kasvoi pohjoiseen, y itään. Peruspaaluna toimi kesämökin kaakkoisnurkka (500/200), peruslinja 200 kulki mökin itäseinän suuntaan, ja se poikkesi neulapohjoisesta -110. Poikkeama vastasi melko tarkasti karttapohjoista. Saaren länsiosa paalutettiin 10 m välein, ja linjoilla 500-530 tehtiin paalujen kohdille pääsääntöisesti 1 x 1 m kokoisia koekuoppia, muualle pienempiä koekuoppia (0,5 x 0,5 m) tai lapionpistoja. Koekuoppaa 500/180 laajennettiin. Saaren itäosassa kairattiin 5 cm:n kairalla tiheästä puustosta johtuen epäsäännöllisin välein, kairausprofiilit dokumentoitiin. Koekuopista erotettiin peltomultakerros ja sen alla ollut hiesukerros, kiinteät rakenteet jätettiin paikoilleen. Koekuopin tutkitun alueen koko oli yht. 18 m².

III.4. MAAPERÄ JA RAKENTEET

Kartat s.t 63-65, kuvat 17-20

Saaren länsi- ja keskiosassa (y 130-210) on turpeen alla 20-25 cm paksu peltomultakerros. Itäosassa pelto-/metsähumuskerros vaihtelee 5 cm:stä 10 cm:iin. Mineraalimaaperä on harmaata, osittain kellertävää hiesua. Saaren lounaispäässä on n. 70 x 30 m laaja alue, jossa on selviä ihmistoiminnan merkkejä, hiesu on 5 - 20 cm:n syvyyteen ruskeaksi tai punertavaksi värjäytyntä, monin paikoin on nokimaaläikkiä tai palanutta maata. Hiesu sisälsi palaneita kiviä ja luunsiruja, kvartssia, sertiä ja keramiikkaa. Suunnilleen vastaavalla alueella oli myös peltomultakerroksessa palaneita kiviä ja esihist. löytöjä. Kiinteitä rakenteita löytyi 3 koekuopasta (ks. alla).

Koekuopat

Koekuoppa 500/150

peltomultakerros (-20 cm)
runsaasti kiviä, osa palanut, kerroksen pohjalla
kyntöjälkiä
värj. hiesukerros (20-33 cm)
punaruskeita läikkiä, joissa hiiltä; keramiikkaa,
kvartssia ja palanutta luuta

Koekuoppa 500/159

peltomultakerros (- 20 cm)
muutama palanut kivi
serttinuolenkärjen katk. kvartssia, keramiikkaa,
rautaesine
värj. hiesukerros (20-35 cm)
nokimaaläikkä, punertavaa maata; runsaasti palaneita
kiviä; keramiikkaa, kvartssia

Koekuoppa 500/179 (ks. kartta s. xx)

- Koekuoppa 509/149 (ks. kartta s. xx)
peltomultakerros (- 20 cm)
voimakkaasti palaneita kiviä; kvartssia, keramiikkaa ja
palanutta luuta
värj. hiesukerros (20-35 cm)
punaruskeaa, nokista maata (20-30 cm)
nokista maata, vähän palaneita kiviä (30-35 cm),
keramiikkaa
- Koekuoppa 509/159
peltomultakerros (-25 cm)
palaneita kivi (10 kpl), kvartsinuolenkärki
värj. hiesukerros (25 - 35 cm)
heikosti värjäytynyt, 2 nokimaaläikkää, keramiikkaa
- Koekuoppa 511/169
peltomultakerros (-27 cm)
muutama pieni kivi, vähän kvartsi-iskoksia
hiesukerros (27-32 cm)
kellanuskeaa maata, hieman nokea, kyntöjälkiä, ei
löytöjä
- Koekuoppa 510/180
peltomultakerros (-17 cm)
muutama iso palanut kivi; kvartssia ja palanutta luuta
hiesukerros 17-30 cm
kellertävää maata, res. löytöjä
- Koekuoppa 519/139
peltomultakerros (- 20 cm)
runsaasti pieniä palaneita kiviä, keramiikkaa sekä
kvartssia ja palanutta luuta, kerroksen pohjalla
kyntöjälkiä, nokea ja hiilenpalasia
värj. hiesukerros (20-33 cm)
punaruskeaa, nokista maata, alaosassa harmaata likamaata,
runsaasti pieniä palaneita kiviä; palanutta luuta
- Koekuoppa 518/160
peltomultakerros (-18 cm)
kiviä (10 kpl), osa palanut, kvartssia
hiesukerros (18-20 cm)
yläosa mullan sekainen, alaosa harmaa, 1 palanut luunsiru
- Koekuoppa 520/170
peltomultakerros (- 18 cm)
muutama kivi, osa palanut; vähän kvartssia
hiesukerros (18-30 cm)
kellanuskeaa maata, puhdas, ei löytöjä
- Koekuoppa 530/169
peltomultakerros (- 20 cm)
runsaasti pieniä kiviä, osa palanut; 1 kvartsi-iskos,
kerroksen pohjalla kyntöjälkiä
hiesukerros (20-39 cm)

vaaleanruskeaa maata, yläosassa nokea, muuten puhdas; 1
palanut luunsiru

Koekuoppa 529.5/179.5

peltomultakerros (- 18 cm)
muutama kivi, kvartsi-iskos
hiesukerros (18-38 cm)
vaaleankeltaista maata, yläosa peltomullan sekaista,
alaosassa nokea; 1 kvartsi-iskos

III.5. LÖYDÖT

	kpl	g
Kvartssia		
yht.	344	1355
iskos	300	531
pirstottu kappale	24	230
ydin	9	414
kaavin	9	61
uurin	2	12
ret. iskos	1	1
nuolenkärki	1	3
Serttiä		
nuolenkärki	1	2
kaavin	1	2
iskos	9	5
Keramiikka		
KA II	14	21
ST	2	7
Varhaismetallikautinen		
asbestikeramiikka	12	14
Luukonsaaren keramiikka	4	8
muu asbestikeramiikka	13	19
muu varhaismetallik. keramiikka	7	12
rautakautinen karkea keramiikka	5	3
muuta keramiikka	5	6
Rautaesine	1	12
Rautakuona	1	2
Palanut luu	513	83

III.6. YHTEENVETO

Jänissaaren lounaisosassa todettiin 70 x 30 m laaja muinaisjäännösalue (n.1700 m²) 121,5 m:n korkeuskäyrän yläpuolella. Alempana olevat osat ovat Pyhäjärven pinnanvaihtelujen takia tuhoutuneet, muinaisjäännös on alunperin ollut mahdollisesti huomattavasti suurempi. Kyseessä on kivikautinen, varhaismetallikautinen ja rautakautinen asuin- tai sesonkileiripaikka, joka on ilmeisesti ollut usein käytössä. Syy lienee ollut mahdollisuus massakalastukseen, Jänissaaren ympärillä sijaitsee tärkeitä kutualueita (mm. siika ja muikku; lähde Pyhäjärven luonto ja maisemaselvitys, Kimmo Tuikka 1991, Saarijärvi). Löydöt osoittavat asutusta tyyppillisen kampakeramiikan ajalta miltei rautakauden loppuun.

Muinaisjäännöksen ylimmät kerrokset ja todennäköisesti suurin osa rakenteista ovat maankäytön takia tuhoutuneet. Viljelyksen seurauksena muodostui n. 25 cm paksu peltokerros, joka sisältää runsaasti arkeologisia löytöjä. Peltokerroksen alla oleva hiesukerros on paikoitellen voimakkaasti värjäytynyt ja sisältää myös löytöjä, etupäässä palanutta luuta ja keramiikkaa. Kolmen koekuopan (yht. 15:sta) hiesukerroksessa oli kiveyksiä tai tulisijoja, mikä osoittaa, että alueella on edelleen säilyneitä kiinteitä rakenteita. Sen takia alue on luokiteltava mj-luokakkaan II.

IV. SUMMASSAAREN PYYNTIKUOPPARYHMÄ
(kartta s. 36)

Summassaaren harjulta löytyi vuosina 1993 ja 1994 yht. 59 pyyntikuoppaa, jotka muodostavat laajaan, n. 23 ha kattavan järjestelmän. Saaren eteläosassa se on hyvin säilynyt, keskiosassa sen sijan soranotto on tuhonnut osan pyyntikuopista. Järjestelmän rakenne on kuitenkin selvästi havaittavissa. Haikanniemellä kuopat ovat harjun päällä 400 m pitkässä jonossa, niemen keskiosassa on rannan lähellä erillinen seitsemän kuopan ryhmä kivitautisella asuinpaikalla (Haikanniemi N, ks. s. 16). Niemen tyvestä luoteeseen järjestelmä jakautuu kahdeksi haaraksi (700 m ja 500 m) harjun rinteille. Saaren keski- ja pohjoisosiin muodostuu kolmas, noin 500 m pitkä haara. Sorakuopan kohdalla on mahdollisesti ollut neljäs haara.

Haikanniemen tyvestä lähtevän pohjoisen haaran kuopat (no:t 20, 33-44; yht 13 kpl) dokumentoitiin syksyllä 1994:

no. 20	soikea, valli, sijaitsee rinteessä;
3,0 x 2,7 x 0,6 m
kairaus keskellä:	turve	0-10 cm
		huuht.kerros	10-13 cm
		puhdas hiekka	13-30 cm
		hiilinauha	>30 cm
no. 33	soikea, valli
1,8 x 1,4 x 0,3 m
kairaus valli:	turve	0-5 cm
		huuht. kerros	5-8 cm
		rikastumiskrs.	8->35 cm
no. 34	soikea, heikko valli
2,7 x 2,2 x 0,45 m
kairaus valli:	turve	0-4 cm
		huuht. kerros	4-8 cm
		rikastumiskrs.	8->40 cm
no. 35	soikea, 2,1 x 2,0, 0,5 m		
no. 36	lähde (!), soikea, heikko valli
2,3 x 2,0 x n. 0,8 m		
no. 37	soikea, 1,7 x 1,5 x 0,45 m		
no. 38	soikea, 2,0 x 1,7 x 0,4 m		

no. 39	pyöreä, valli, 3,1 x 2,6 x 0,85 m kairaus valli:	turve	0-9 cm
		huuht. kerros	9-13 cm
		likamaa	13-18 cm
		puhdas hiekka	>18 cm
	kairaus keskellä:	turve	0-10 cm
		huuht. kerros	10-15 cm
		hiilinauha	15-20 cm
		hieno sora	>20 cm
no.40	soikea, valli 2,9 x 2,3 x 0,65 m kairaus valli:	turve	0-10 cm
		huuht. kerros	10-13 cm
		hiilinauha	13-28 cm
		pun. hiekka	28-30 cm
		puhdas hiekka	>30 cm
no. 41	pyöreä, valli 3,4 x 3,3 x 0,8 m kairaus valli:	turve	0-15 cm
		hiilinauha	15-16 cm
		huuht. kerros	16-19 cm
		puhdas hiekka	19-23 cm
		hiilinauha	23-24 cm
		puhdas hiekka	24-33 cm
		turve	33-34 cm
		huuht.	34-36 cm
		puhdas hiekka	>38 cm
			kairaus keskellä:
		huuht. kerros	9-13 cm
		hiilinauha	13-20 cm
		pun. hiekka	20-21 cm
		likamaa	21-25 cm
		hieno sora	25->60 cm
no. 42	soikea, 1,6 x 1,3 x 0,35 m kairaus keskellä:	turve	0-10 cm
		nokimaa	10-13 cm
		huuht. kerros	13-21 cm
		puhdas hiekka	21-30 cm
		?	>30 cm
no. 43	soikea, 1,8 x 1,3 x 0,4 m kairaus keskellä:	turve	0-10 cm
		huuht. kerros	10-13 cm
		puhdas hiekka	13-16 cm
		turve	16-18 cm
		hiilinauha	18-19 cm
		hiekka	19-25 cm
		?	>25 cm

no. 44	soikea, 2,3 x 2,1 x 0,45 m		
	kairaus keskellä:	turve	0-15 cm
		huuht. kerros	15-18 cm
		hiilinauha	18-20 cm
		puhdas hiekka	20-25 cm
		?	>25 cm

JONON PITUUS: 1800 m
 LEVEYS: 50-250 m
 PINTA-ALA n. 230 000m²

V. MÄKELÄNLAMMEN PYYNTIKUOPPARYHMÄ

Mäkelänlammen pyyntikuoppajärjestelmän alustava kartoitus aloitettiin syksyllä 1994, jolloin löytyi 29 kuoppaa. Lokakuussa 1994 Saarijärven kaupunki ilmoitti Mäkelänlammen alueen kaavoitamisesta. Tuolloin Museovirasto päätti kuoppajärjestelmän tarkasta kartoituksesta ja koekaivauksesta vuodelle 1995.

Siitä syystä Mäkelänlammen aluetta käsitellään vasta kaivauskertomuksessa Saarijärvi 1995.

VI. VOUDINNIEMEN LISÄKARTOITUS

Arkistotiedot (vain koillisosa)

SAARIJÄRVI VOUDINNIEMI (SKL 36)

Kivikautisia ja varhaismetallikautisia asuinpaikkoja

Kaupunki: Saarijärvi 729

Kylä: Saarijärvi 408

Tila: Voudinniemi 57:25 Voudinniemi, tunnus 729-408-0057-0025
Maanomistaja 1995: Hänninen, Tarja
43130 Tarvaala

Peruskartta 2244 07 SAARIJÄRVI (1990)

x = 6 953 18-70

y = 2 567 64 - 568 02

z = 112-119

Aikaisemmat tutkimukset: kaiv. A. Äyräpää 1934,
inv. M. Huurre 1969

Aikaisemmat löydöt: KM 8079, KM 9949:1-27, KM 18070:1-8

Vuoden 1994 löydöt: KM 28740:1-62

LISÄKARTOITUS 1994 (kartta s. 66)

Voudinniemen muinaisjäännösalue kaivettiin ja kartoitettiin vuonna 1993. Voudinniemen metsätien koillispuolella oleva peltoalue jäi silloin tutkimatta, koska siellä kasvoi rypsiä. Syksyllä 1994 alue oli kynnetty. Pelto jaettiin n. 20 x 20 m suuruisiin pintapoimintaruutuihin, jotka merkittiin kirjaimilla. Löydöt otettiin pintapoimintaruutujen mukaan talteen. Muut havainnot (likamaata, pal. hiekka, pal. kiviä ym.) dokumentoitiin 5 m:n tarkuudella.

Asuinpaikka Voudinniemi 5:n todettiin jatkuvan n. 50 m pohjoiseen n. 20 m leveänä nauhana (117 m mpy). Voudinniemi 4 jatkuu kahtena vyöhykkeenä n. 70 m pohjoiseen (113-115 m mpy) ja n. 100 m pohjoiskoilliseen (111 m:n korkeuskäyrän yläpuolella). Voudinniemeltä 5 n. 50-80 m koilliseen on mahdollisesti erillinen uusi asuinpaikka. N. 40 x 20 m:n alueella havaittiin palaneita kiviä ja paikoitellen palanutta hiekkaa sekä kahden tulisijan jäännöksiä. Kvartssia löytyi vain vähän. Maankäytön takia alue on pahasti tuhoutunut, siksi asuinpaikkojen laajuus on vaikea määritellä. Suurin osa kivikautisesta kulttuurikerroksesta lienee kyntämisen ja eroosion tuhoamaa. Kuitenkin on mahdollista, että peltokerroksen alla on kiineitä rakenteita säilynyt.

KARTTALUETTELO			S.
Peruskarttaote 2244 07	1:20 000	A 4	34
Peruskarttaote 2244 10	1:20 000	A 4	35
Yleiskartta Summassaari	1:5 000	A 2	36
SUMMASSAARI ETELÄRANTA			
Yleiskartta 1/3	1:1 000	A 2	37
Yleiskartta 2/3	1:1 000	A 2	38
Yleiskartta 3/3	1:1 000	A 2	39
Kaivausalue, pintavaaituskartta	1:100	A 3	40
" , pohjavaaituskartta	1:100	A 3	41
Ruudut 991-995/2964-2973, taso 1	1:25	A 2	42
" , taso 2	1:25	A 2	43
" , taso 3	1:25	A 2	44
" , taso 4	1:25	A 2	45
Ruudut 988-991/2974-2982, taso 1	1:25	A 2	46
" , taso 2	1:25	A 2	47
" , taso 3	1:25	A 2	48
Ruudut 988-993/2983-2992, taso 1	1:25	A 2	49
" , taso 2	1:25	A 2	50
" , taso 3	1:25	A 2	51
Profiilikartat	1:25	A 3	52
HAIKANNIEMI N			
Yleiskartta	1:500	A 3	53
Koekuoppa 914/3318, tasot ja profiili	1:25	A 3	54
Koekuoppa 907/3332, taso 1	1:25	A 4	55
" , taso 2	1:25	A 4	56
" , pinta- ja pohja	1:25	A 4	57
" , profiili	1:25	A 4	58

Koekuoppa 895/3363, tasot ja profiilit	1:25	A 4	59
Pintaprofiili y=3332 SW-NE	1:100	A 3	60
Pintaprofiilit kodanpohja	1:100	A 3	61
JÄNISSAARI			
Yleiskartta	1:500	A 2	62
Koekuoppa 500/179, tasot ja profiili	1:25	A 3	63
Koekuoppa 509/149, taso 1	1:25	A 4	64
Saaren pintaprofiil S-N	1:250	A 3	65
VOUDINNIEMI			
Yleiskartta (1993-94)	1:1 000	A 2	66

NEGATIIVILUETTELO

24 x 36 mm, kuvat H.-P. Schulz

SUMMASSAARI ETELÄRANTA

- 100519 Asuinpaikka 1, työkuva pohjoisesta Hotellin lomamökiltä.
100520 Asuinpaikka 1. yleiskuva koillisesta Summassaaren harjulta.
100521 Asuinpaikka 1. Yleiskuva idästä, taustalla Hotellin lomamökit.
100522 Asuinpaikka 1. Rantatörmä kuvattuna etelästä järveltä.

SAARIJÄRVI JÄNISSAARI

- 100523 Asuinpaikka-alue, yleiskuva kaakosta.
100524 Asuinpaikka-alue, yleiskuva lännestä.
100525 Jänissaari kuvattuna etelästä järveltä.
100538 Koekuoppa 500/179-80, kiveys hiesukerroksessa, kuvattu etelästä.

SUMMASSAARI HAIKANNIEMI N

- 100541 Asuinpaikan länsiosa, kodanpohja kuvattu lännestä.
100542 Sama kaakosta.
100543 Tulisija koekuopassa 908/3332, krs. 1, kuvattu etelästä.
100544 Yleiskuva asuinpaikka-alueesta, kuvattu kaakosta Summassaaren harjulta.
100545 Pyyntikuoppa 6, kuvattu pohjoisesta.
100546 Koekuoppa 907-08/3331-3332 (laajennettu); tulisija kerroksessa 2, kuvattu eteläkaakosta.
100547 Koekuoppa 894.5-95/3363, tulisija ja punamultaläikkä kerroksessa 2, kuvattu luoteesta.
100548 Työkuva, Päivi Maaranen ja Paavo Moilanen.
100549 Koekuoppa 914/3318, tulisija kerroksessa 2, kuvattu etelästä.

SUMMASSAARI ETELÄRANTA

- 100550 Asuinpaikka 2, yleiskuva idästä.
100551 Asuinpaikka 3, yleiskuva idästä.
100552 Asuinpaikka 5, yleiskuva itäkaakosta.
100553 Asuinpaikka 4, yleiskuva idästä.

SUMMASSAARI

- 100554 Pyyntikuoppa 2 etelästä, kuvassa Jouni Taivainen.
 100555 Ryhmäkuva Hotellin Bungalowin edessä.

DIAPOSITIIVILUETTELO
 24x36 mm, kuvat H.-P. Schulz

SUMMASSAARI ETELÄRANTA

- 32709 Asuinpaikka 1, yleiskuva koillisesta Summassaaren harjulta.
 32710 Asuinpaikka 1, yleiskuva idästä, taustalla hotellin lomamökit.
 32711 Asuinpaikka 1, työkuva pohjoisesta hotellin lomamökistä.
 32712 Asuinpaikka 1, rantatörmä etelästä järveltä kuvattuna.
 32713 Asuinpaikka 2, yleiskuva idästä.
 32714 Asuinpaikka 3, yleiskuva idästä.
 32715 Asuinpaikka 4, yleiskuva idästä.
 32716 Asuinpaikka 5, yleiskuva itäkaakosta.

SUMMASSAARI HAIKANNIEMI N

- 32717 Yleiskuva asuinpaikka-alueesta, kuvattu kaakosta Summassaaren harjulta.
 32718 Asuinpaikan länsiosa kuvattuna lännestä.
 32719 Asuinpaikan länsiosa kuvattuna kaakosta.
 32720 Tulisija koekuopassa 908/3331-3332, krs. 1, kuvattu etelästä.
 32721 Koekuoppa 907-08/3331-32 (laajennettu); tulisija kerroksessa 2, kuvattu luoteesta.
 32722 Koekuoppa 894.5-895/3363, tulisija ja punamultaläikkä kerroksessa 2, kuvattu luoteesta.
 32723 Koekuoppa 914/3318, tulisija kerroksessa 2, kuvattu etelästä.
 33724 Pyyntikuoppa 6 kuvattuna pohjoisesta.
 33725 Työkuva, kuvassa Päivi Maaranen ja Paavo Moilanen.

SAARIJÄRVI JÄNISSAARI

- 33726 Jänissaari kuvattuna etelästä järveltä.
 33727 Muinaisjäännösalue, yleiskuva kaakosta.

32728 Muinaisjäännösalue kuvattu lännestä.

32729 Koekuoppa 500/179-80, kiveys hiesukerroksessa, kuvattu etelästä.

SAARIJÄRVEN MUSEO

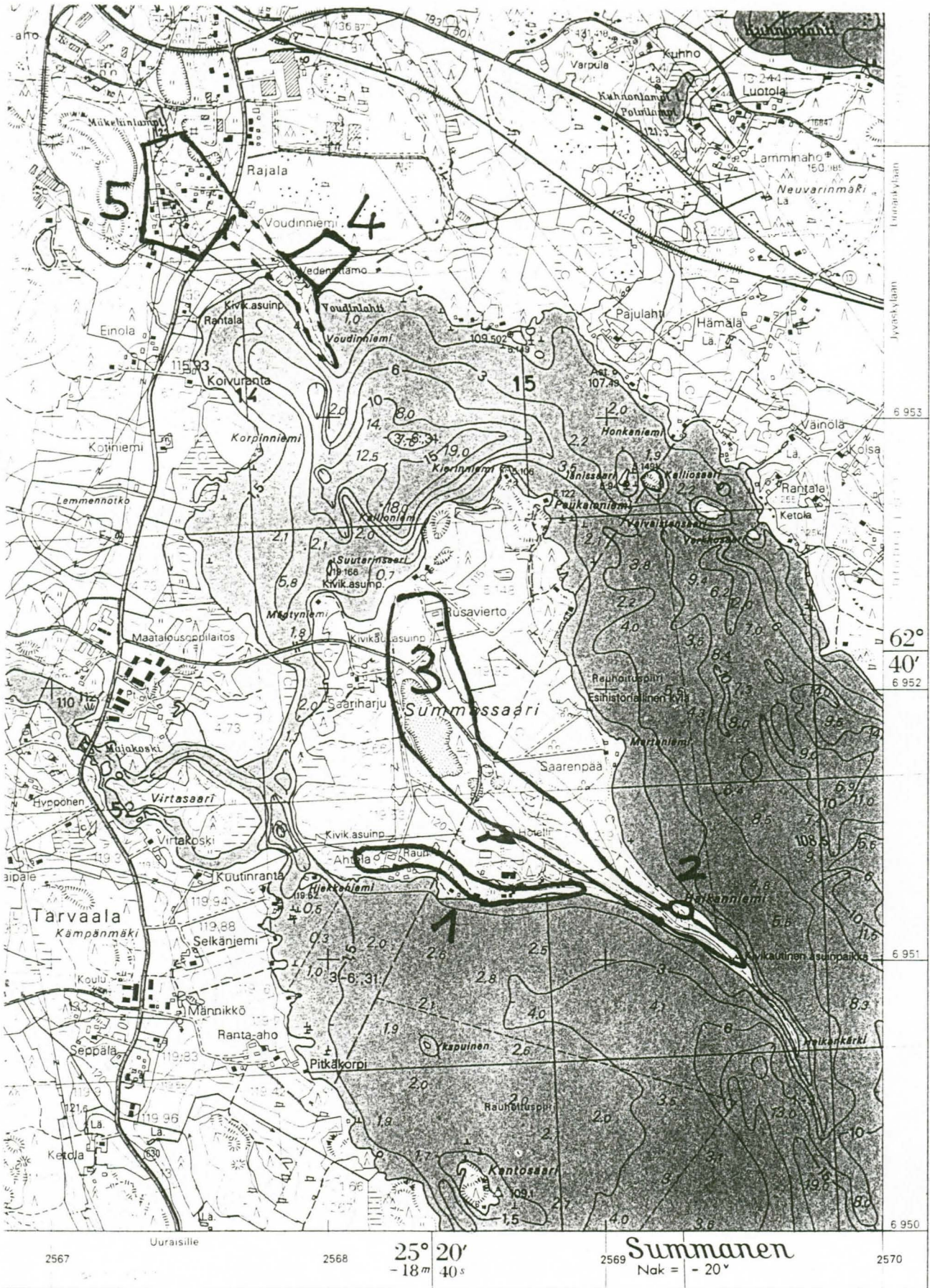
32730 Posterit Saarijärven arkeologisista tutkimuksista.

32731 Posterin toinen seinä.

SUMMASSAARI

32732 Pyyntikuoppa 2 etelästä kuvattuna. Kuvassa Jouni Taivainen.

32733 Ryhmäkuva kaivausporukasta hotellin lomamökin edustalla.

Peruskarttaote 1:20000 2244 07 SAARIJÄRVI 1990

- 1 Summassaari Eteläranta, 2 Summassaari Haikanniemi N
- 3 Summassaari Harju, 4 Voudinniemi, 5 Mäkelänlammi

Peruskarttaote 1:20000 2244 10 LINNA 1991

Jänissaari

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI

YLEISKARTTA (1994)

PYYNTIKUOPPAJÄRJESTELMÄ JA ESIHISTORIALLISET ASUINPAIKAT

MK 1:5000

500 m

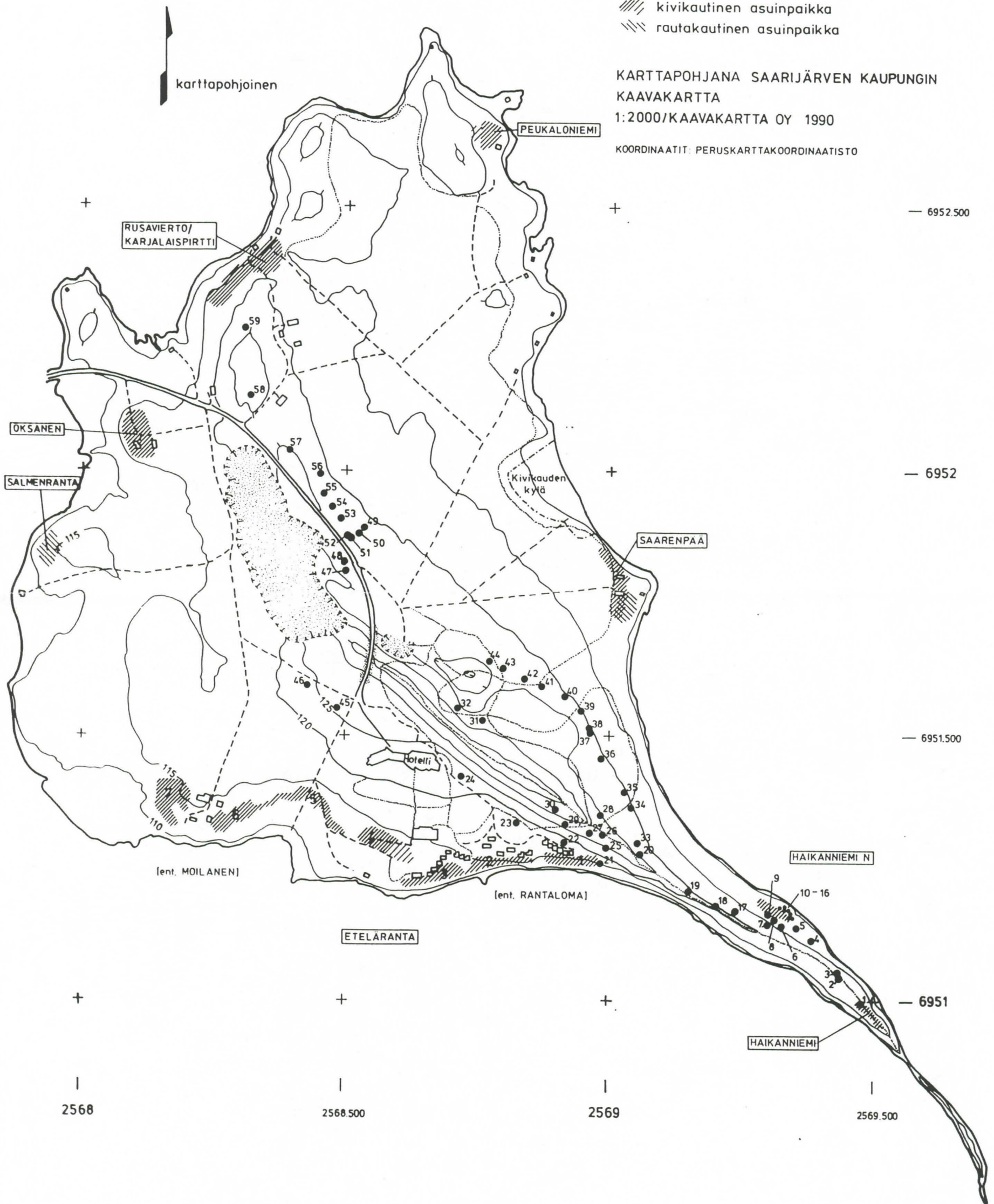
Piirt. H.-P. Schulz ja P. Maaranen

- ¹⁵ pyyntikuoppa ja nro
- //// kivistinen asuinpaikka
- //// rautakautinen asuinpaikka

KARTTAPOHJANA SAARIJÄRVEN KAUPUNGIN
KAAVAKARTTA

1:2000/KAAVAKARTTA OY 1990

KOORDINAATIT: PERUSKARTTAKOORDINAATISTO

2568

2568.500

2569

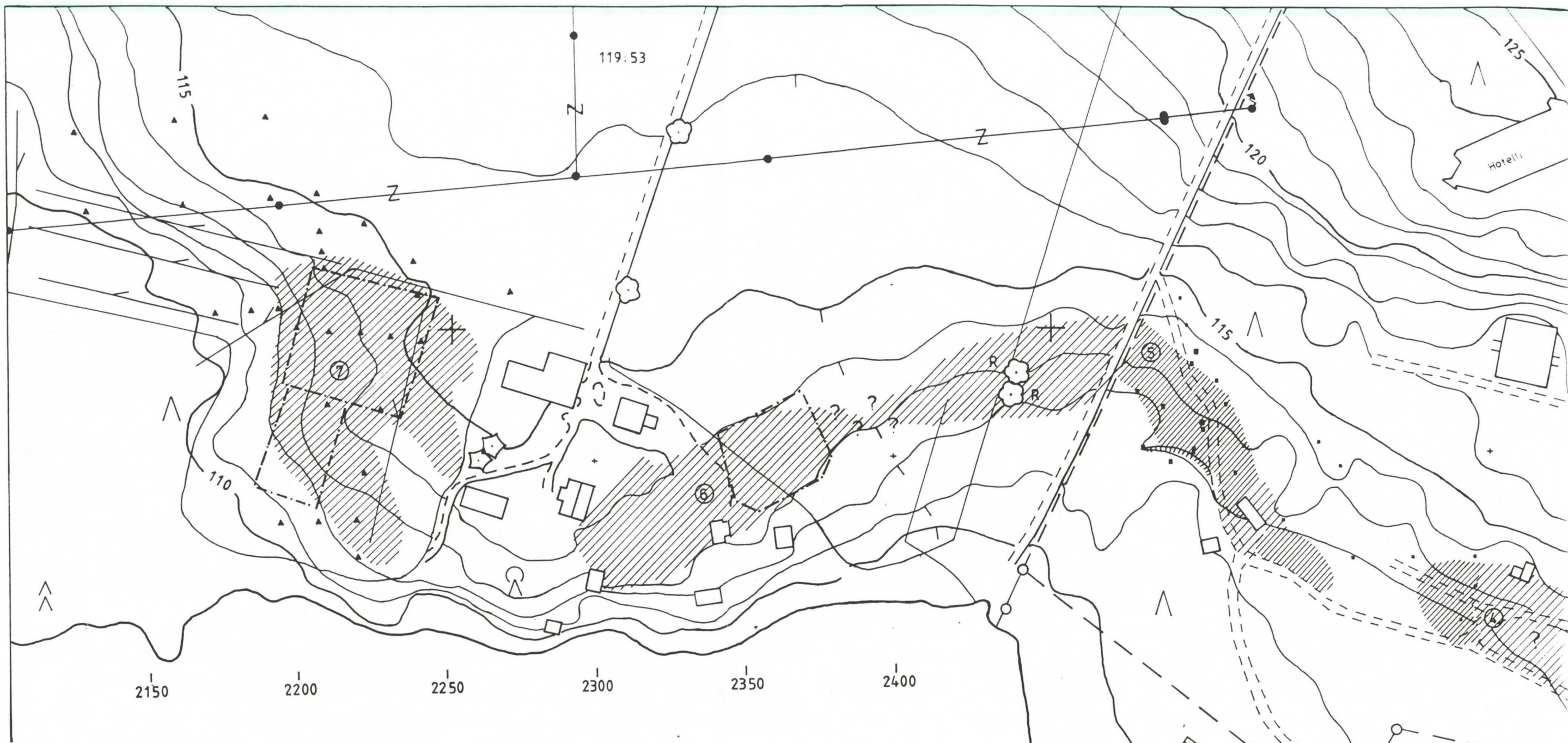
2569.500

— 6952.500

— 6952

— 6951.500

— 6951

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI ETELÄRANTA
 H.-P. SCHULZ 1994 [ent. MOILANEN]

YLEISKARTTA 1/3

MK 1:1000

Piirt. U. Tupala ja H.-P. Schulz

- ////// todettu muinaisjäännösalue
- //// arvioitu osittain tuhoutunut muinaisjäännösalue
- - - - arvioitu V. Luhon kaivausalueiden 1948-49, 1958 sijainti

↑ kartta
 neulapohjoinen

- ▲ kairaus-, lapionpisto
- koekuoppa

1000-

1:220

1:217

1:216

950-

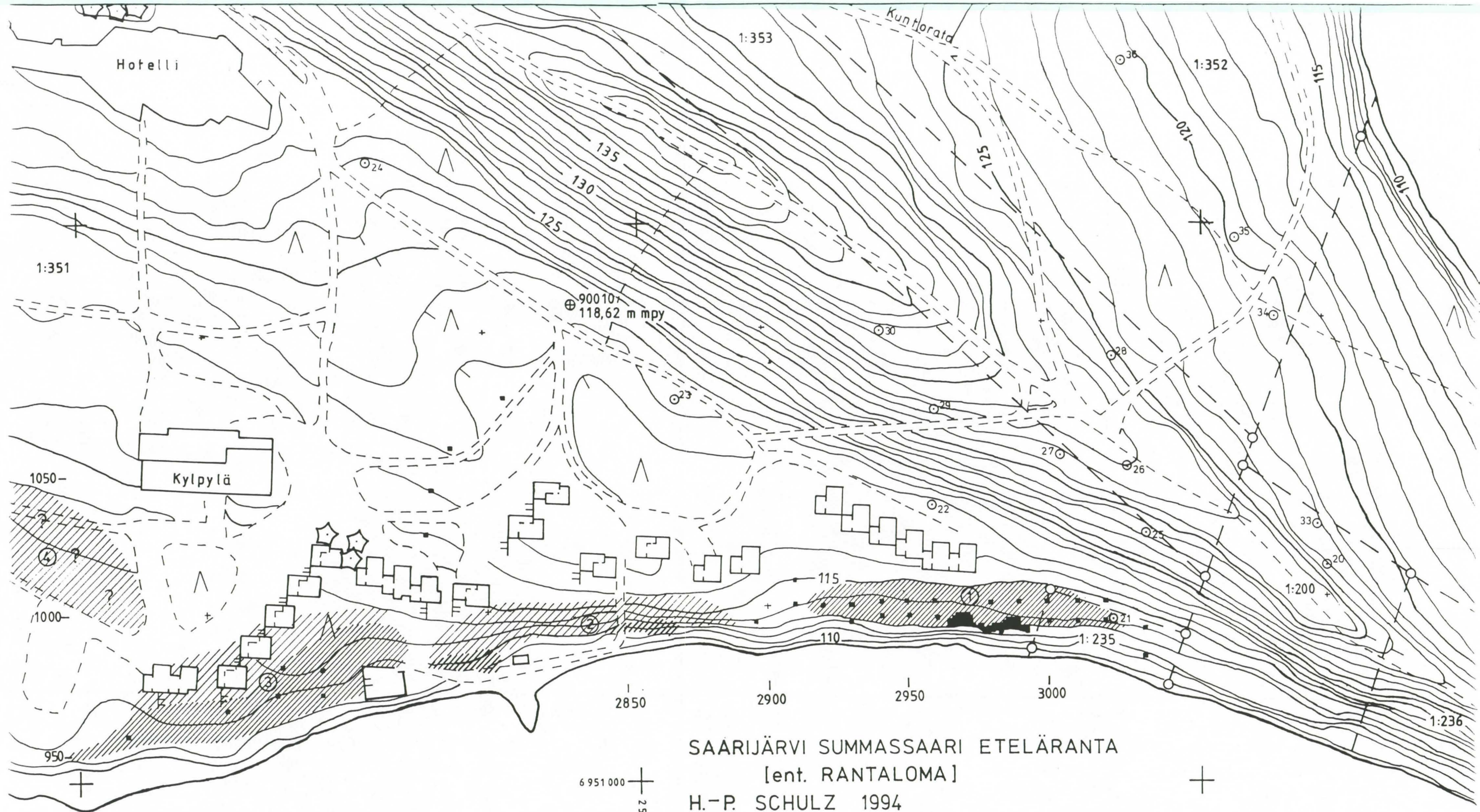
KARTTAPOHJA SAARIJÄRVEN KAUPUNGIN
 KAAVAKARTTA

1:2000/ KAAVAKARTTA OY 1990

2500

2550

2600

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI ETELÄRANTA

[ent. RANTALOMA]

H.-P. SCHULZ 1994

YLEISKARTTA 2/3

MK 1:1000 50 m

Piirt. U. Tupala ja H.-P. Schulz

KARTTA
neulapohjoinen

- kaivausalue
- todettu muinaisjännösalue
- koekuoppa
- arvioitu tuhoutunut muinaisjännösalue
- 21 pyyntikuoppa ja nro

KARTTAPOHJA SAARIJÄRVEN KAUPUNGIN
KAAVAKARTTA
1:2000/KAAVAKARTTA OY 1990

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI HAIKANNIEMI
H.-P. SCHULZ 1994

YLEISKARTTA 3/3

MK 1:1000

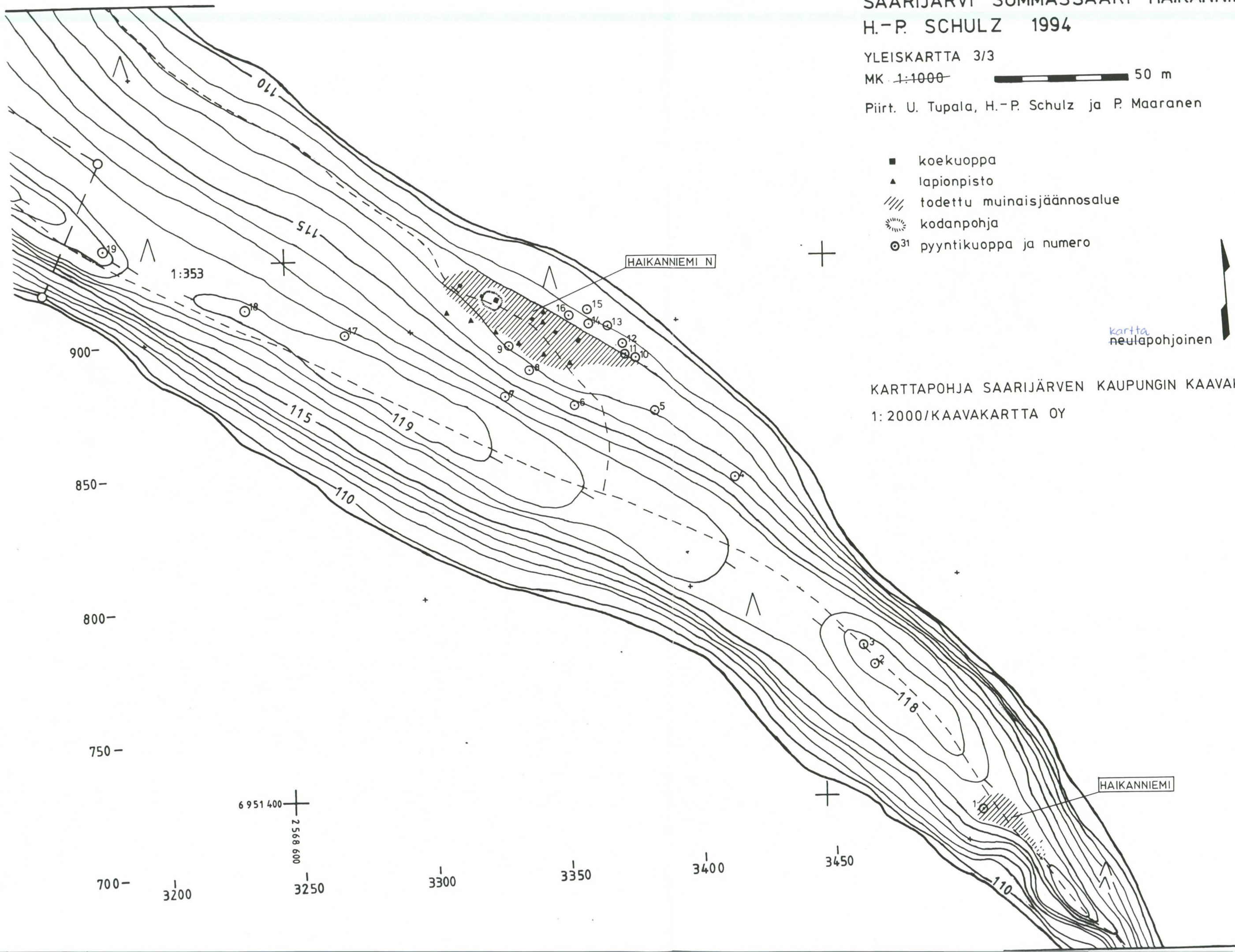
50 m

Piirt. U. Tupala, H.-P. Schulz ja P. Maaranen

- koekuoppa
- ▲ lapionpisto
- //// todettu muinaisjäännösalue
- ☉ kodanpohja
- ⊙³¹ pyyntikuoppa ja numero

kartta
neulapohjoinen

KARTTAPOHJA SAARIJÄRVEN KAUPUNGIN KAAVAKARTTA
1:2000/KAAVAKARTTA OY

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI ETELÄRANTA H.-P. SCHULZ 1994 [ent. RANTALOMA]

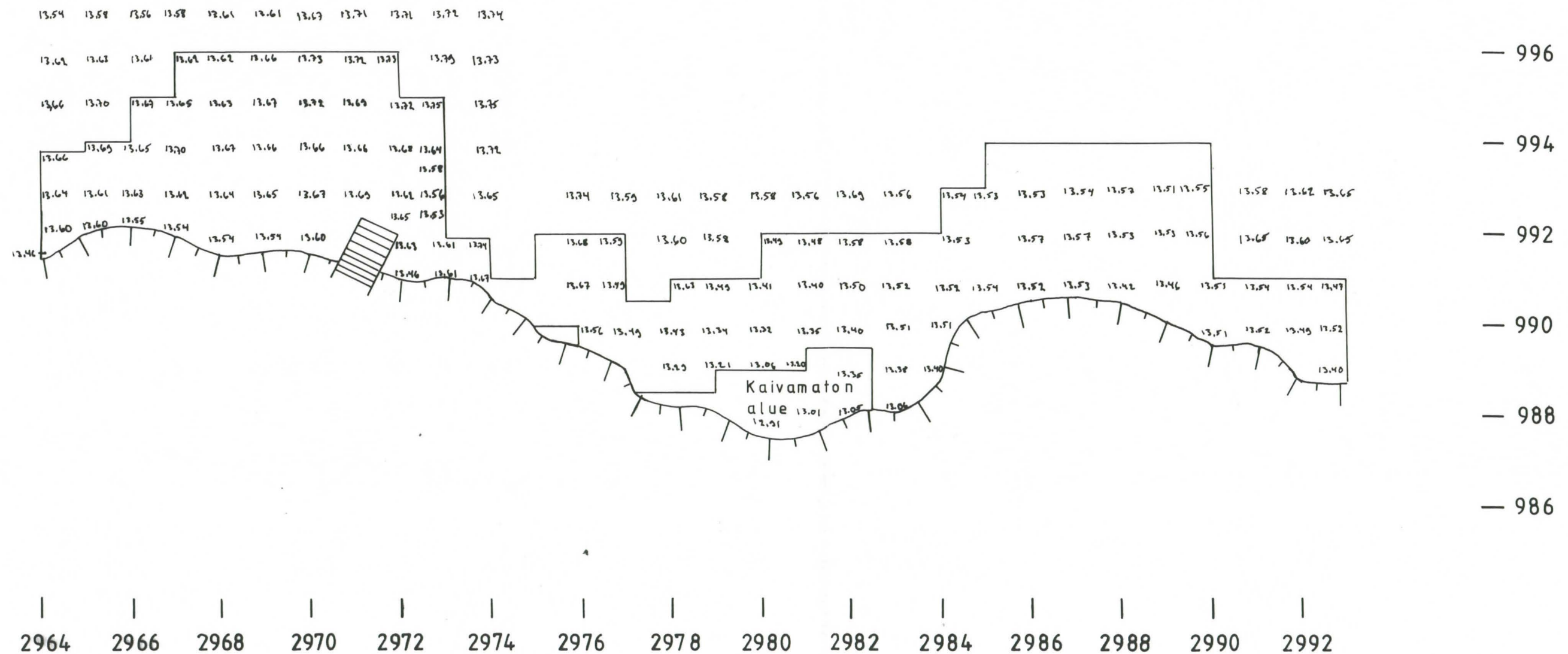
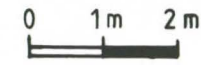
Pintavaaituskartta, kaivausalue

Mk 1:100

Kp 114,80 m mpy

Luvut absoluuttisina korkeuksina (14,80 = 114,80 m mpy)

Piirt. U. Tupala

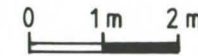

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI ETELÄRANTA

H.-P. SCHULZ 1994 [ent. RANTALOMA]

Pohjavaaituskartta, kaivausalue

Mk 1:100

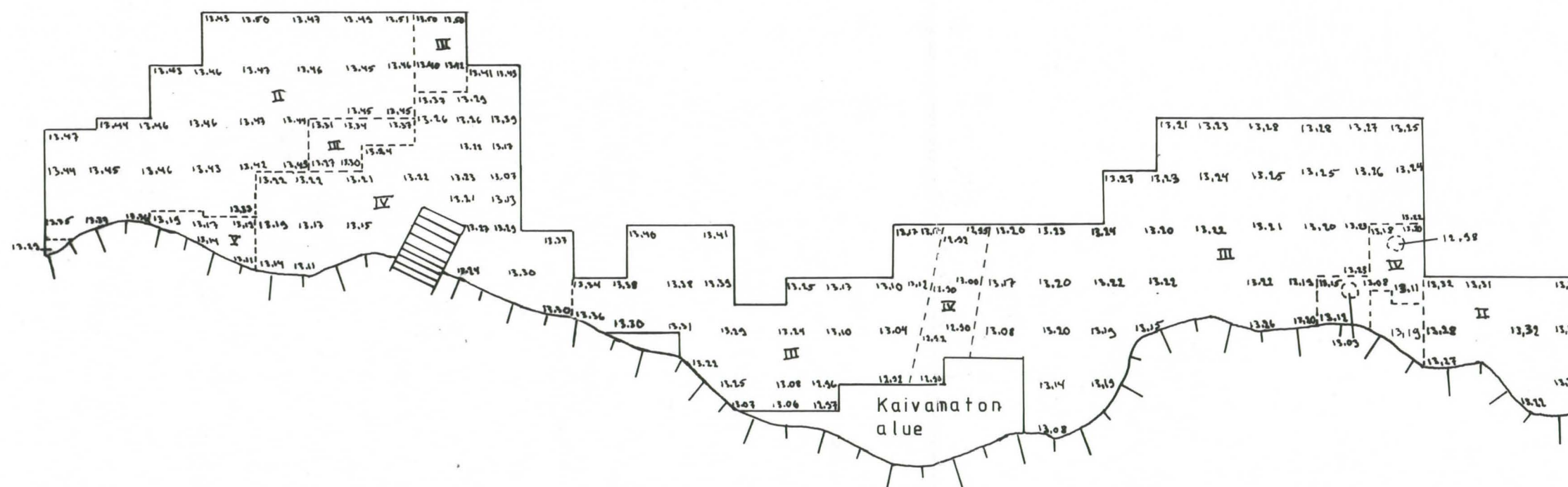
Kp 114,80 m mpy

Luvut absoluuttisina korkeuksina (14,80 = 114,80 m mpy)

Piirt. U. Tupala

(karttاپohjoinen)

— 996

— 994

— 992

— 990

— 988

— 986

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI ETELÄRANTA

H.-P. SCHULZ 1994 [ent. RANTALOMA]

Tasokartta, kaivausalue. Taso 1

Ruudut 991-995 / 2964-2973

Mk 1:25

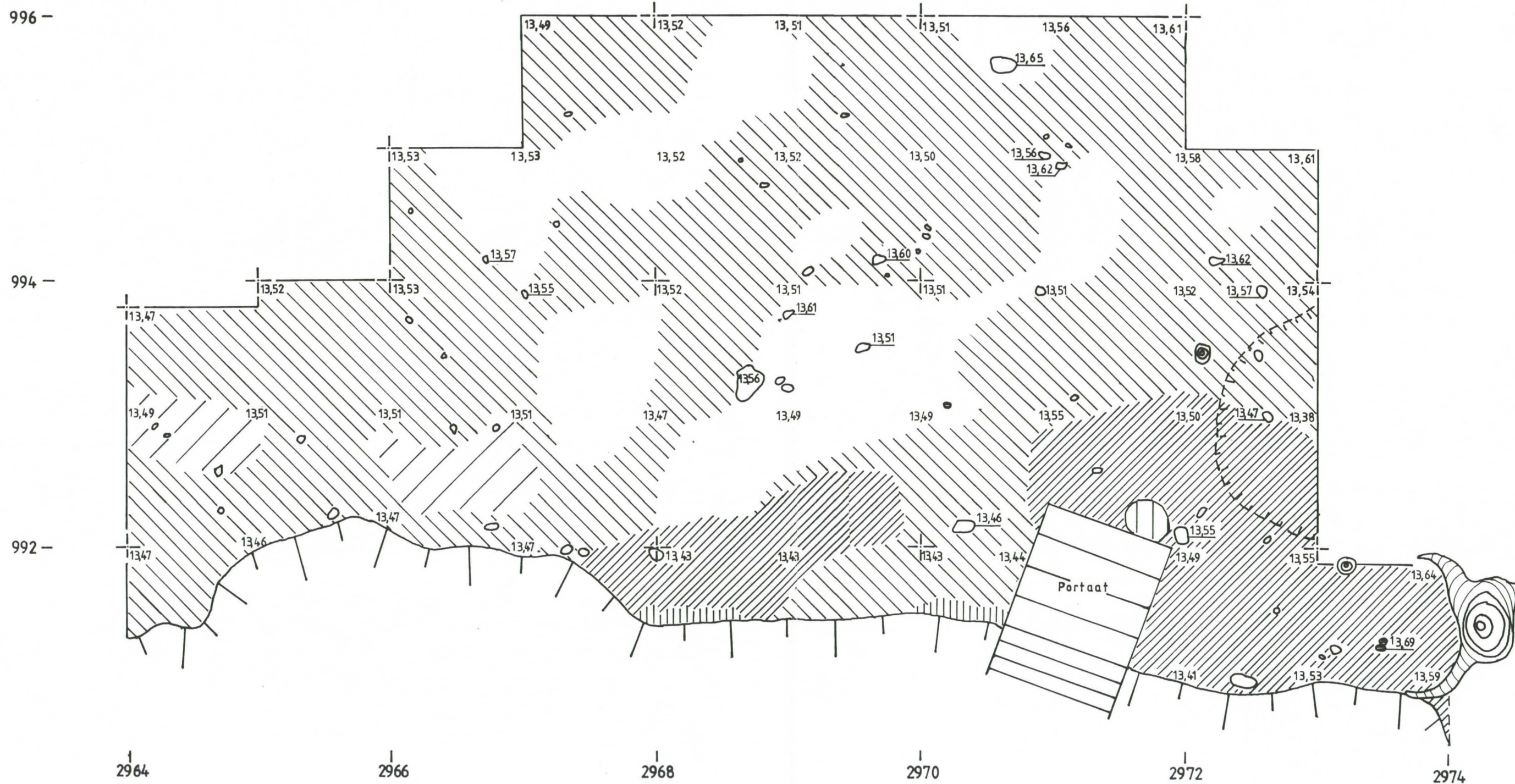
Kp 114,80 m mpy

Korkeudet metreinä (14,80=114,80) mpy

Piirt. U. Tupala

	Punainen kulttuurimaa		Puhdas hiesu
	Heikko likamaa		Puhdas hiekka
	Sekoittunut maa		Kivi
	Punertava hiesu		Palanut kivi
			Kanto

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI ETELÄRANTA

H.-P. SCHULZ 1994 [ent. RANTALOMA]

Tasokartta, kaivausalue. Taso 2

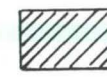
Ruudut 991-995/2964-2973

Mk ~~1:25~~

Kp 114,80 m mpy

Korkeudet metreinä (14,80 = 114,80) mpy

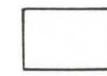
Piirt. U. Tupala

Punainen kulttuurimaa

Heikko likamaa

Puhdas hiesu

Kivi

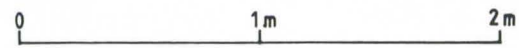
Palanut kivi

Kanto

Hiesukerroksen paksuus senttimetreinä

996 -

994 -

992 -

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI ETELÄRANTA

H.-P. SCHULZ 1994 [ent. RANTALOMA]

Tasokartta, kaivausalue. Taso 3

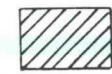
Ruudut 991/2964, 990-995 / 2966-2973

Mk 1:25

Kp 114,80 m mpy

Korkeudet metreinä (14,80=114,80) mpy

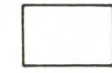
Piirt. U. Tupala

Punainen kulttuurimaa

Heikko likamaa

Puhdas hiesu

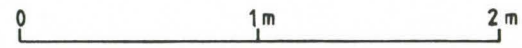
Kivi

Palanut kivi

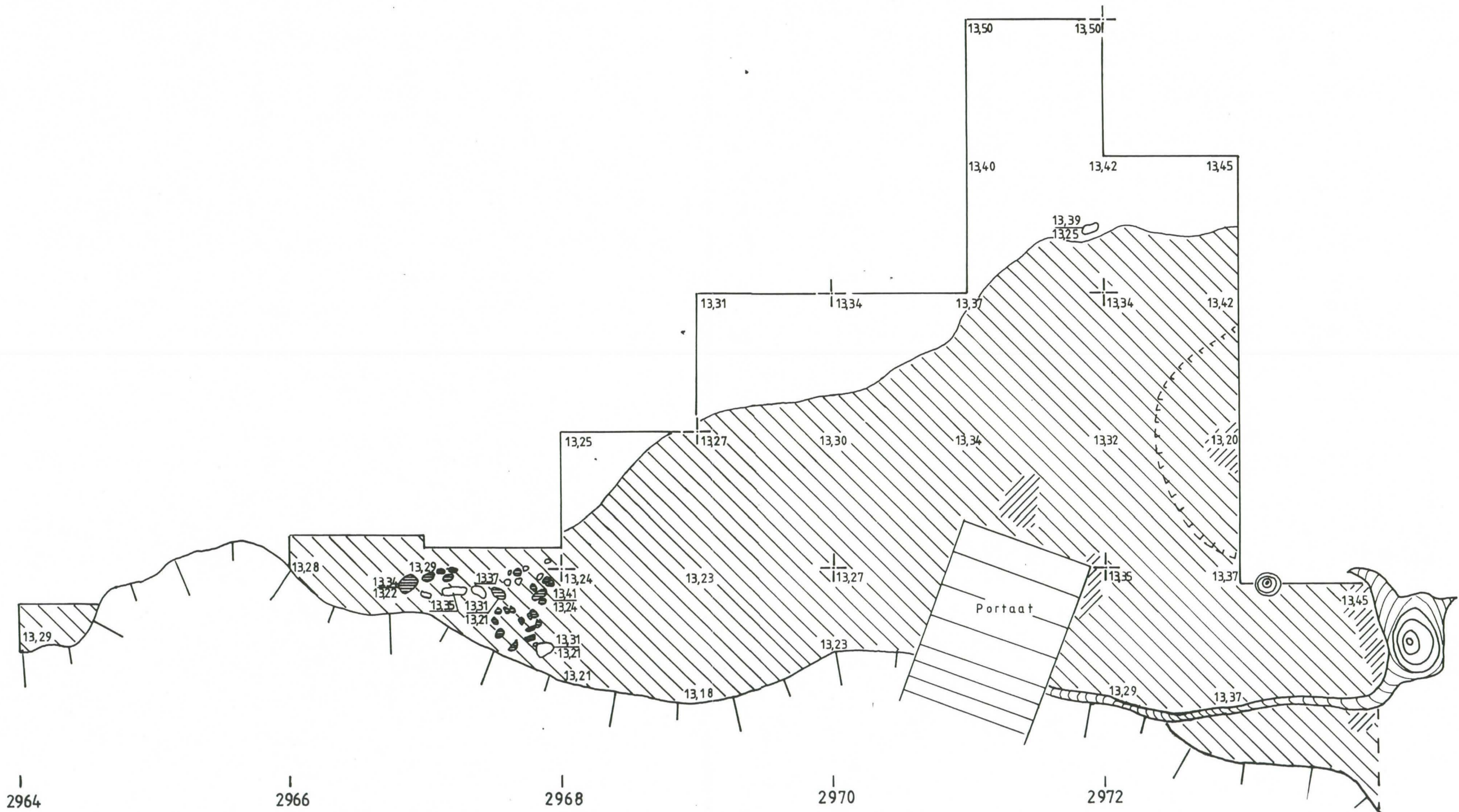
Kanto

996 -

994 -

992 -

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI ETELÄRANTA

H.-P. SCHULZ 1994 [ent. RANTALOMA]

Tasokartta, kaivausalue. Taso 4

Ruudut 990-994 / 2966-2973

Mk ~~1:25~~

Kp 114,80 m mpy

Korkeudet metreinä (14,80=114,80) mpy

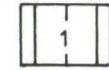
Piirt. U. Tupala

Heikko likamaa

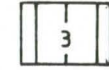
Kivi

Puhdas, hieno hiekka

Palanut kivi

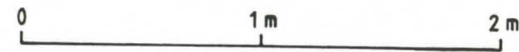
Mangaanihiekkä

Kanto

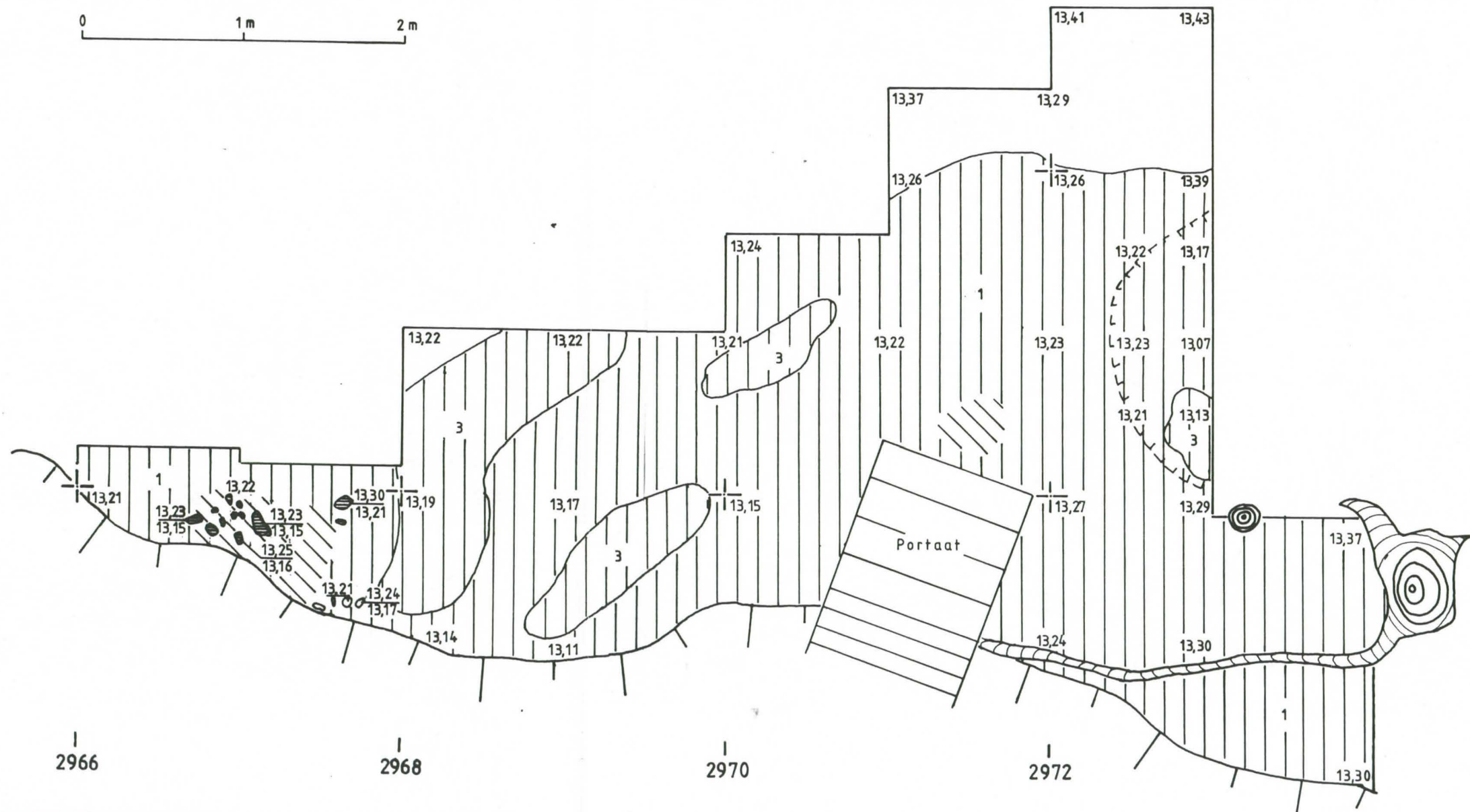

Puhdas hiesu

994 —

992 —

2964

2966

2968

2970

2972

13,30

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI ETELÄRANTA

H.-P. SCHULZ 1994 [ent. RANTALOMA]

Tasokartta, kaivausalue. Taso 1

Ruudut 988-991 / 2974-2982

Mk 1:25

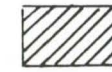
Kp 114,80 m mpy

Korkeudet metreinä (14,80=114,80) mpy

Piirt. U. Tupala

Tummanpunainen kulttuurimaa

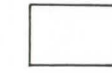
Punainen kulttuurimaa

Heikko likamaa

Sekoittunut maa

Puhdas hiesu

Kivi

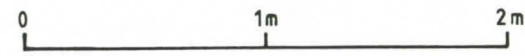
Palanut kivi

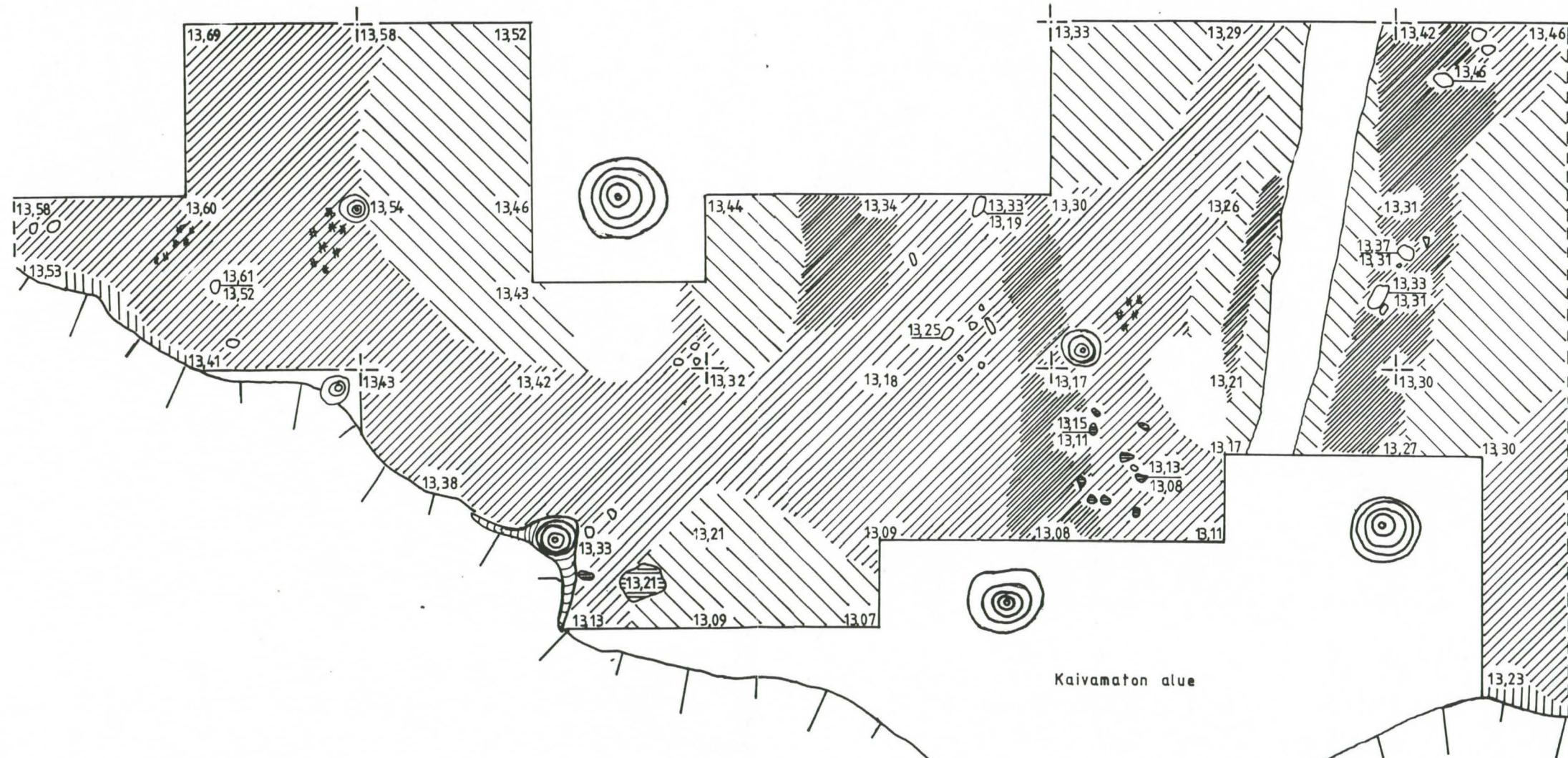
Kanto

Hiiltä

992—

990—

988—

2974

2976

2978

2980

2982

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI ETELÄRANTA

H.-P. SCHULZ 1994 [ent. RANTALOMA]

Tasokartta, kaivausalue. Taso 2

Ruudut 988-991/2974-2982

Mk ~~1:25~~

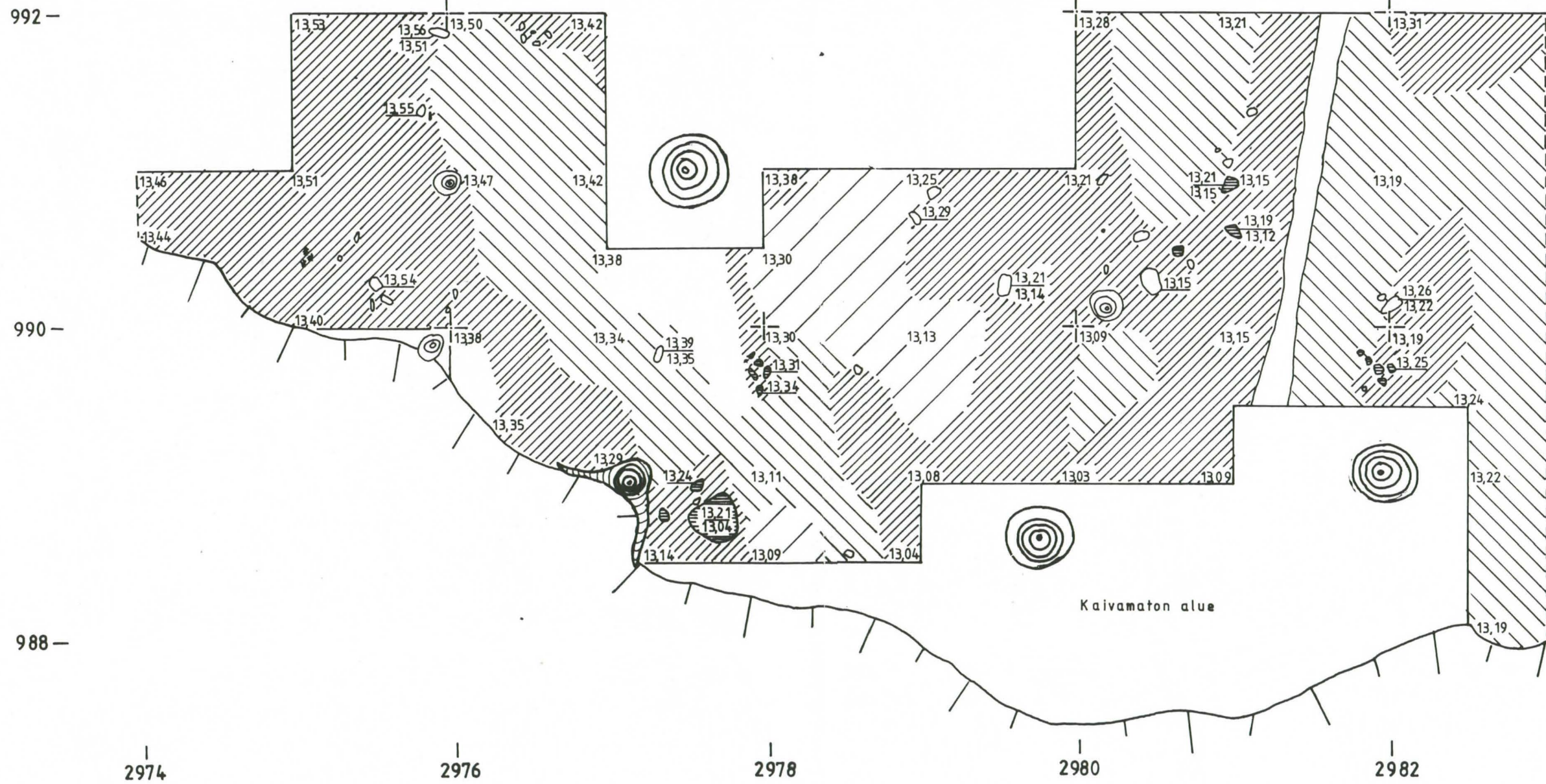
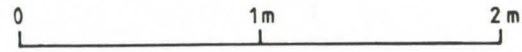
Kp 114,80 m mpy

Korkeudet metreinä (14,80 = 114,80) mpy

Piirt. U. Tupala

	Punainen kulttuurimaa		Kivi
	Heikko likamaa		Palanut kivi
	Punertava hiesu		Kanto
	Puhdas hiesu		Hiiltä

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI ETELÄRANTA

H.-P. SCHULZ 1994 [ent. RANTALOMA]

Tasokartta, kaivausalue. Taso 3

Ruudut 988-991/2974-2982

Mk 1:25

Kp 114,80 m mpy

Korkeudet metreinä (14,80 = 114,80) mpy

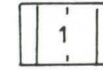
Piirt. U. Tupala

Heikko likamaa

Kivi

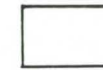
Puhdas, hieno hiekka

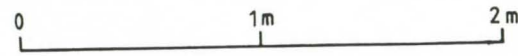
Kanto

Puhdas, karkea hiekka

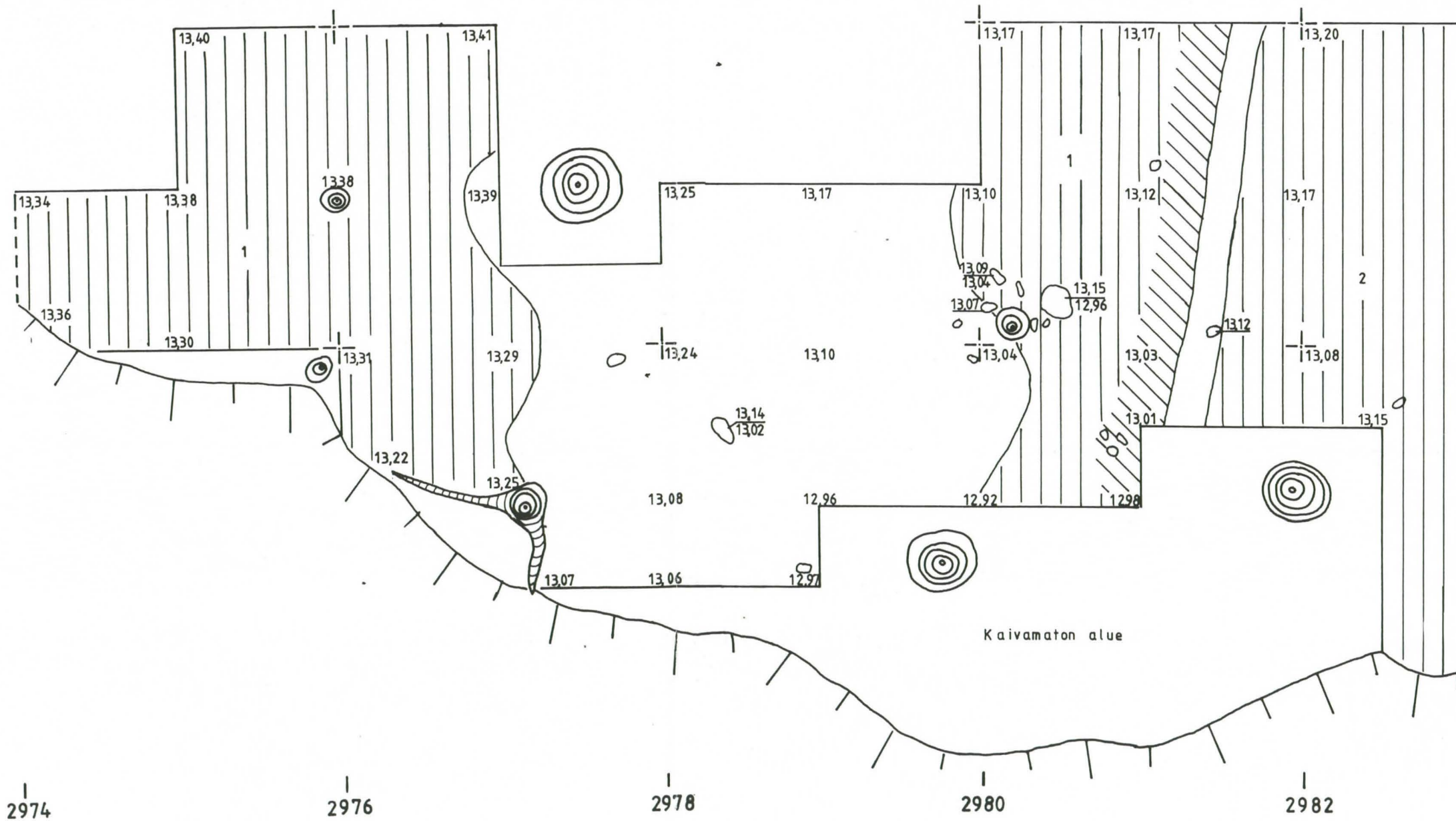
Puhdas hiesu

992-

990-

988-

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI ETELÄRANTA

H.-P. SCHULZ 1994 [ent. RANTALOMA]

Tasokartta, kaivausalue. Taso 1

Ruudut 988-993/2983-2992

Mk ~~1:25~~

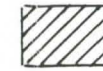
Kp 114,80 m mpy

Korkeudet metreinä (14,80=114,80) mpy

Piirt. U. Tupala

Tummanpunainen kulttuurimaa

Punainen kulttuurimaa

Heikko likamaa

Kivi

Palanut kivi

Kanto

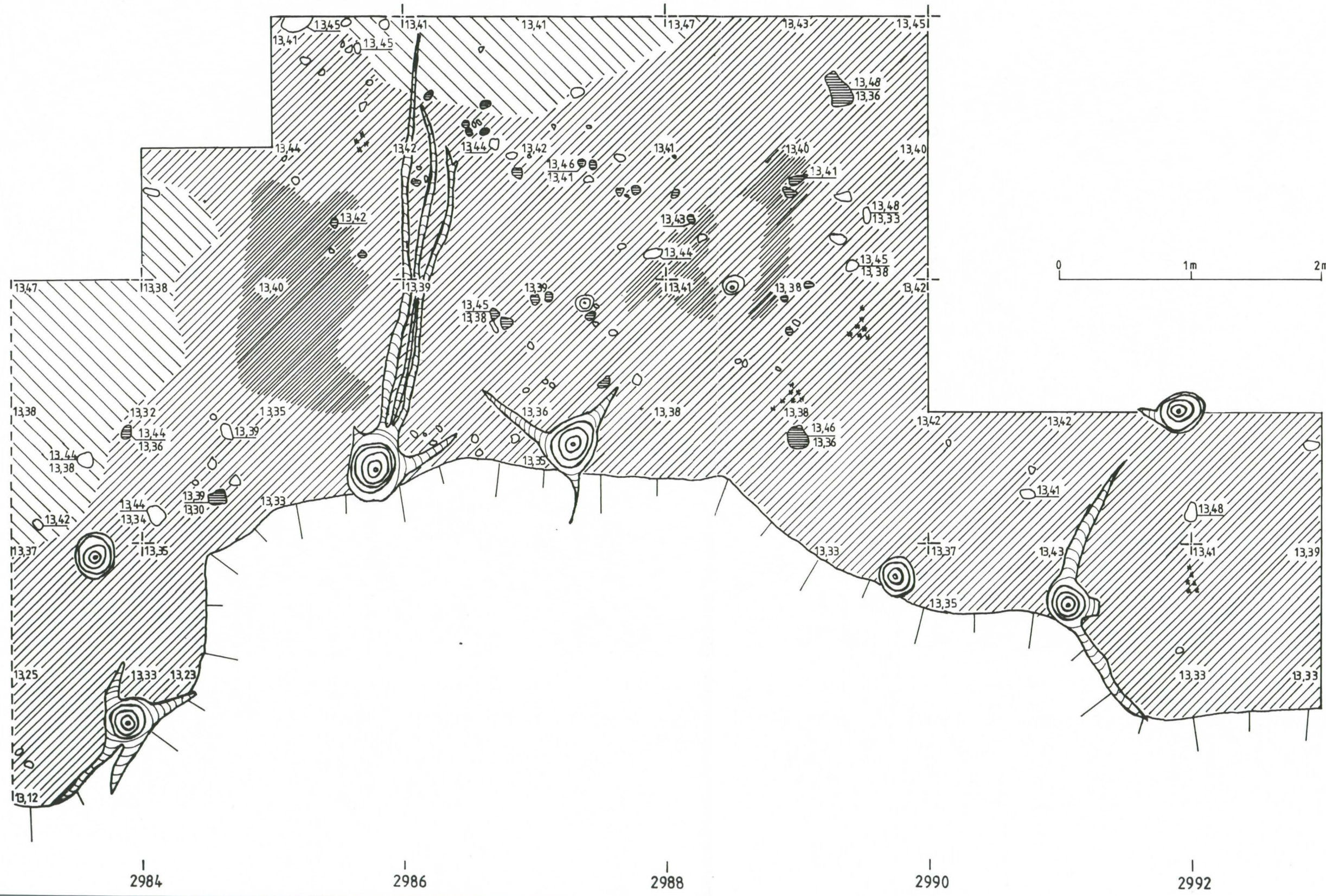
Hiiltä

994-

992-

990-

988-

SAARIJARVI SUMMASSAARI ETELARANTA

H.-P. SCHULZ 1994 [ent. RANTALOMA]

Tasokartta, kaivausalue. Taso 2

Ruudut 988-993/2983-2992

Mk 1:25

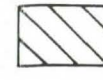
Kp 114,80 m mpy

Korkeudet metreinä (14,80=114,80) mpy

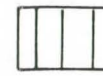
Piirt. U. Tupala

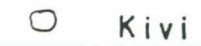
Punainen kulttuurimaa

Heikko likamaa

Puhdas hiekka

Kivi

Palanut kivi

Kanto

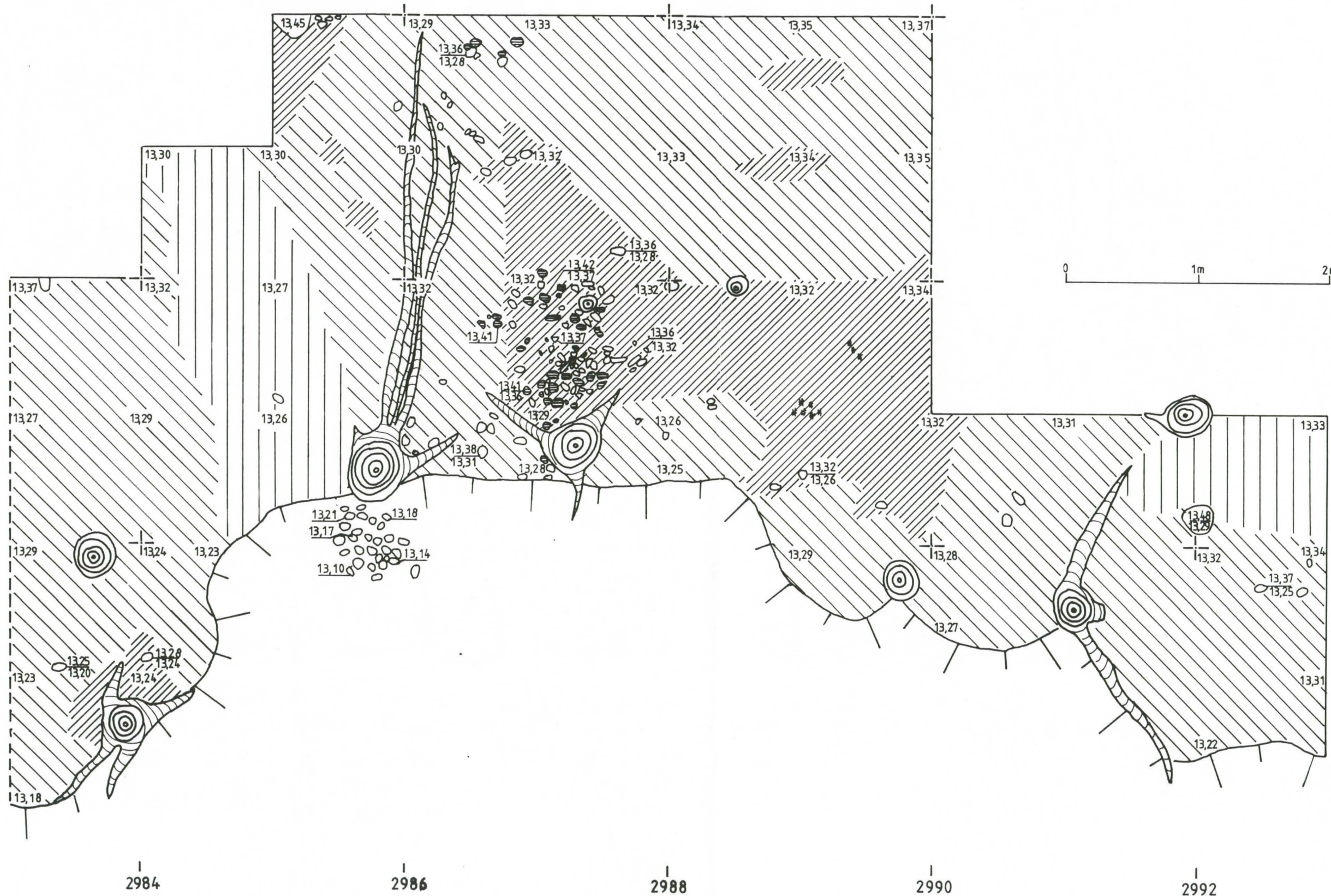
Hiiltä

994-

992-

990-

988-

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI ETELÄRANTA

H.-P. SCHULZ 1994 [ent. RANTALOMA]

Tasokartta, kaivausalue. Taso 3

Ruudut 988-993/2983-2989

Mk 1:25

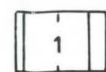
Kp 114,80 m mpy

Korkeudet metreinä (14,80=114,80) mpy

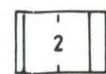
Piirt. U. Tupala

Heikko likamaa

Puhdas, hieno hiekka

Puhdas, karkea hiekka

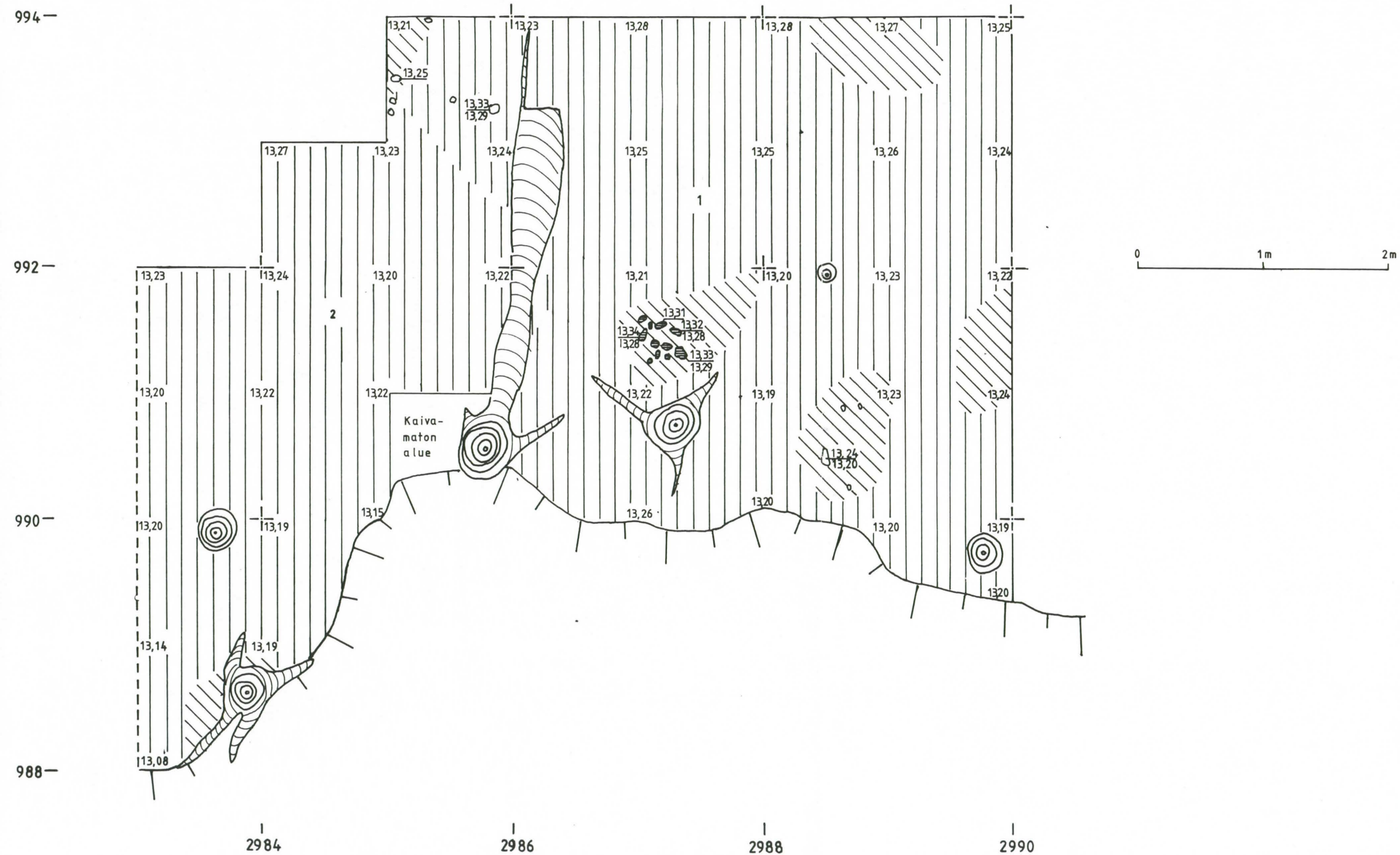
Kivi

Palanut kivi

Kanto

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI ETELÄRANTA

H.-P. SCHULZ 1994 [ent. RANTALOMA]

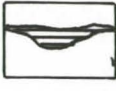

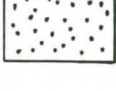
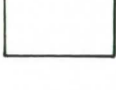
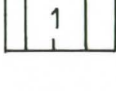

Profiilikarttoja

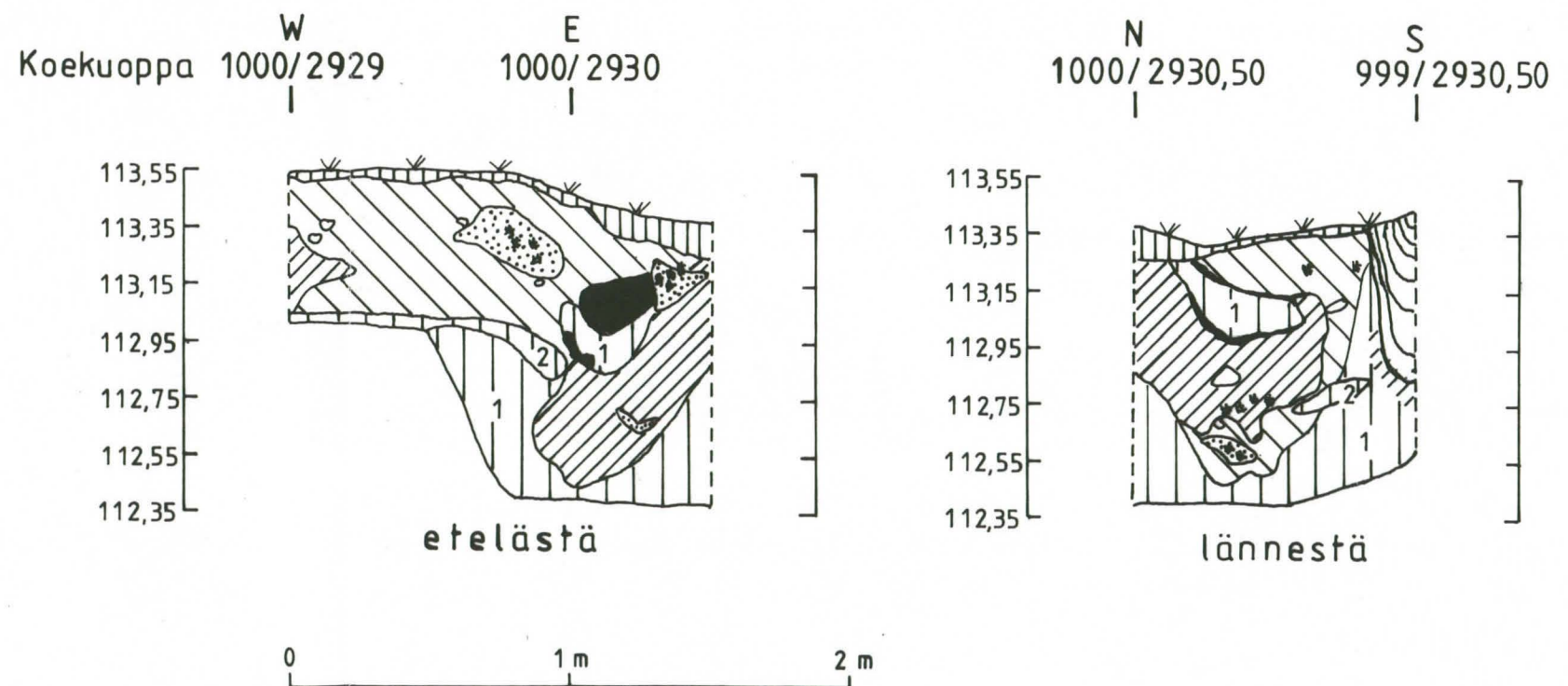
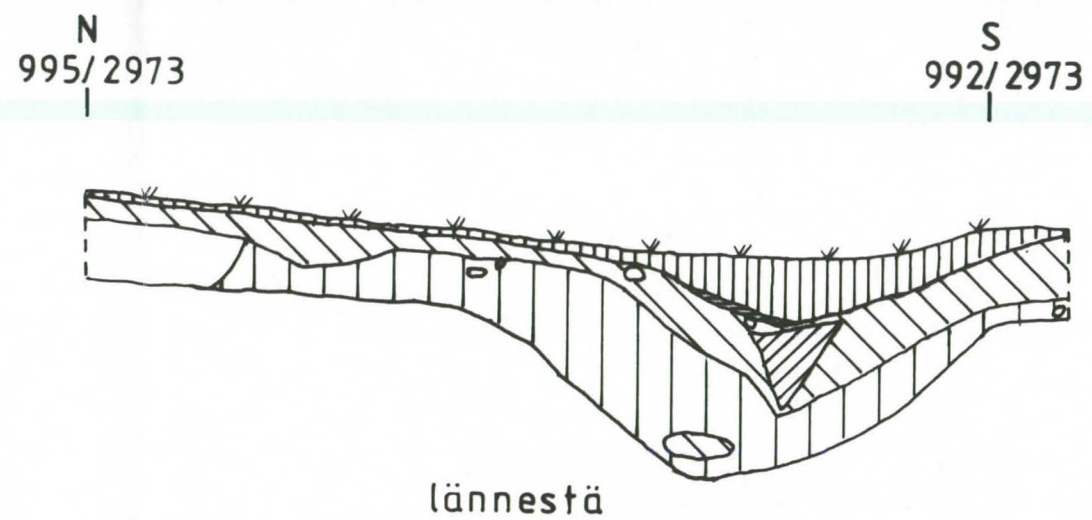
Mk 1:25

Kp 114,80 m mpy

Korkeudet m mpy

Piirt. U. Tupala ja J. Taivainen

- Turve
- Huuhtoutumiskerros
- Punainen kulttuurimaa
- Heikko likamaa
- Nokinen maa
- Puhdas hiesu
- Puhdas, hieno hiekka
- Puhdas, karkea hiekka
- Hiilijuova, hiiltä
- Maatunut juuri
- Kivi

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI HAIKANNIEMI N H.-P. SCHULZ 1994

YLEISKARTTA

MK 1:500

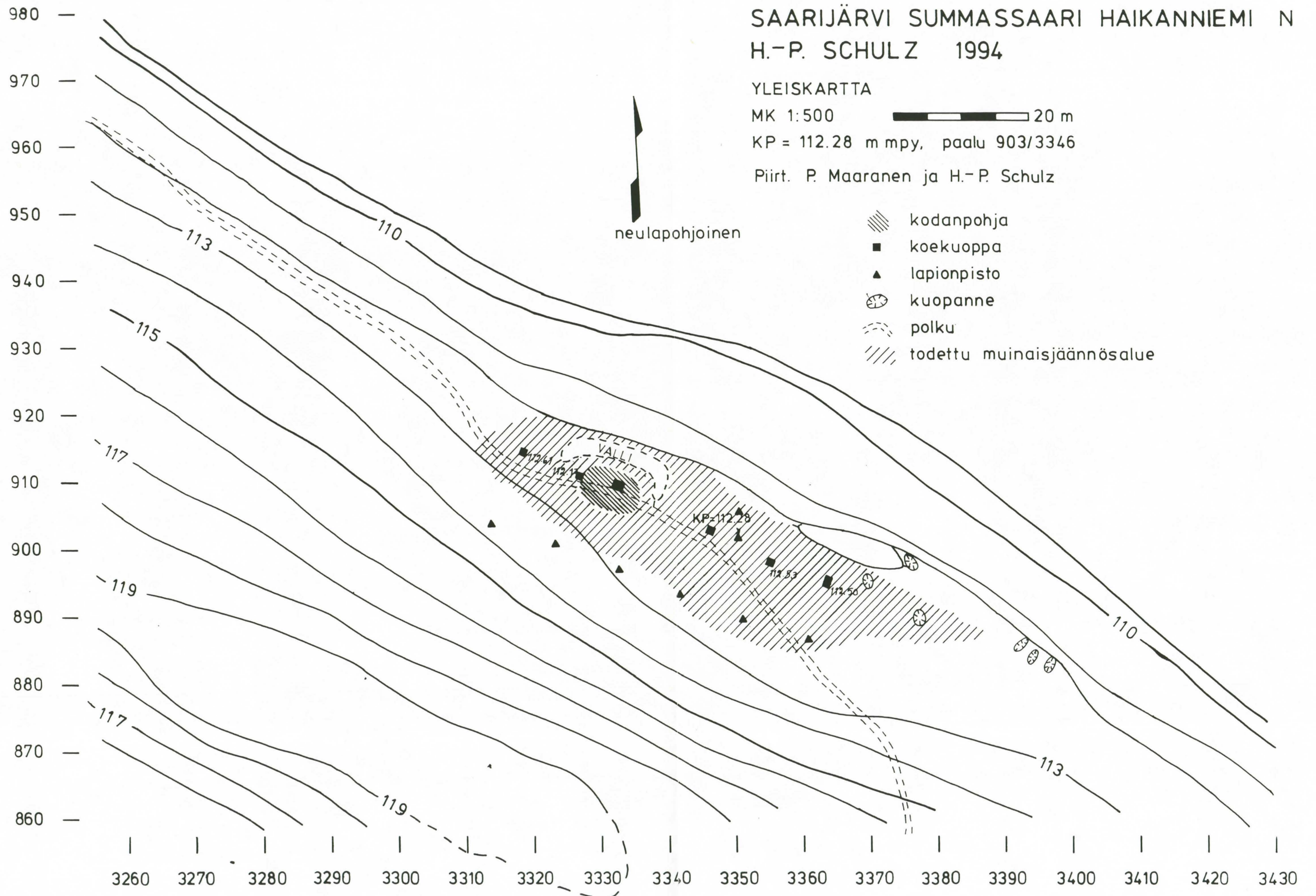
20 m

KP = 112.28 m mpy, paalu 903/3346

Piirt. P. Maaranen ja H.-P. Schulz

- kodanpohja
- koekuoppa
- lapionpisto
- kuopanne
- polku
- todettu muinaisjäänösalue

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI HAIKANNIEMI N

H.-P. SCHULZ 1994

PINTA- JA POHJAVAAITUSKARTTA

TASOKARTTA

PROFIILIKARTTA

KOEKUOPPA 914/3318 TULISIJA

TASO 1 35 cm, TASO 2 45 cm, TASO 3 55 cm maanpinnasta

PROFIILIT 915/3318-915/3319 JA 915/3319-914/3319 JA 914/3319-914/3318

KP = 112.28 m mpy

MK 1:25

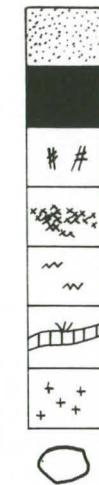

Piirt. P. Maaranen

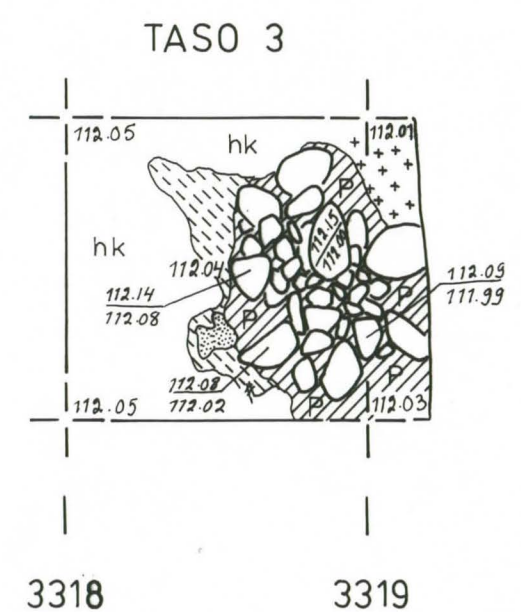
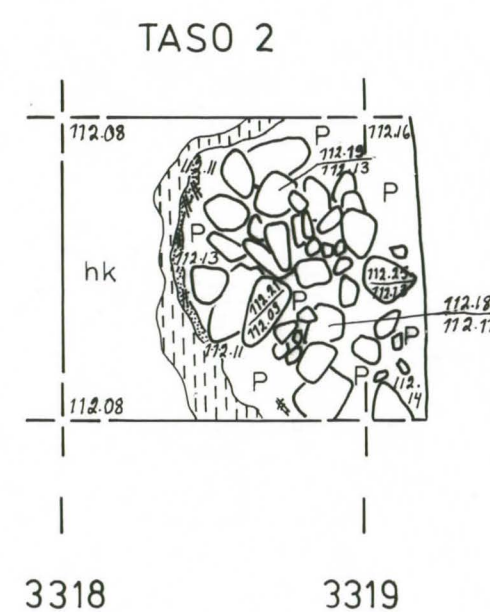
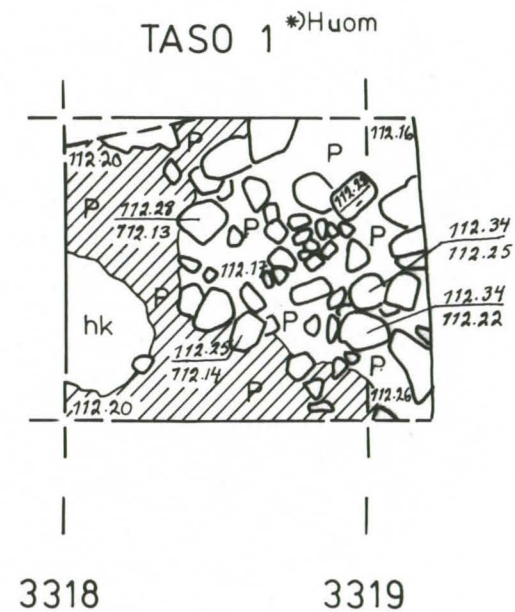
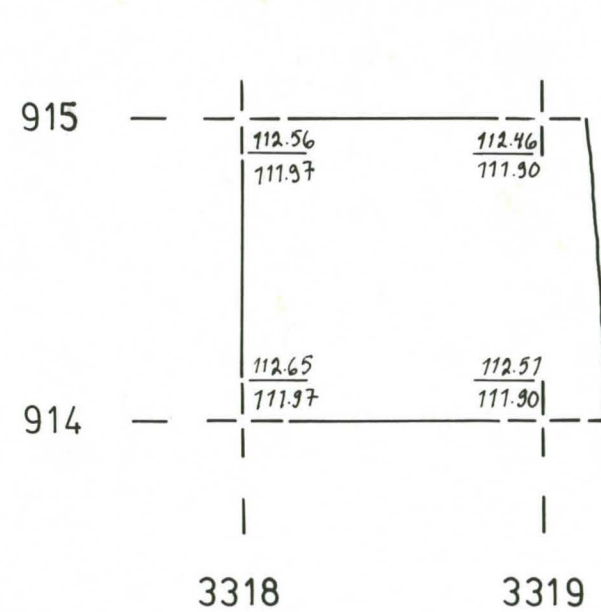
neulapohjoinen

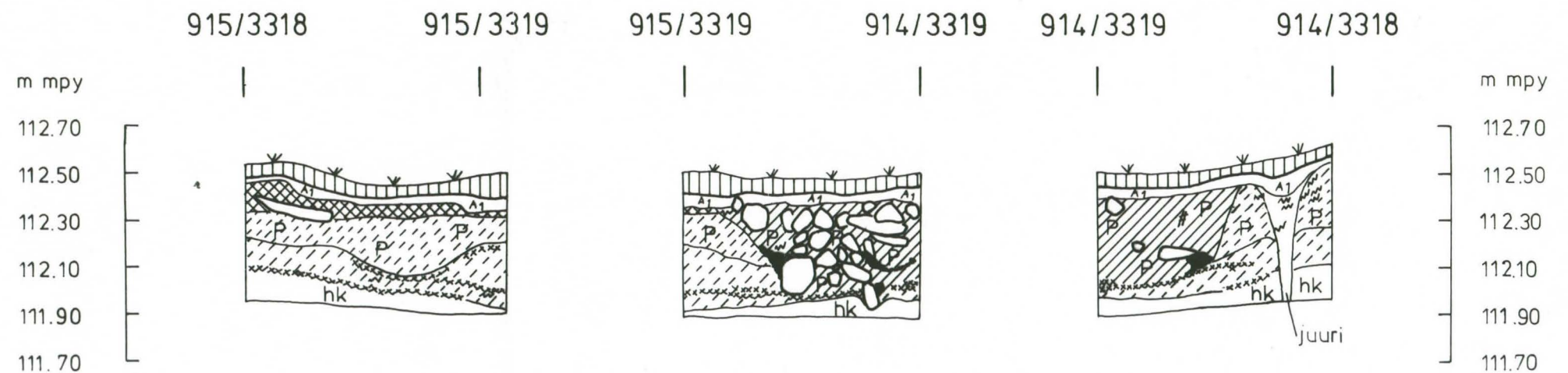
hk kellanruskea hiekka
 P punaiseksi palanut hiekka
 harmaaksi palanut hiekka
 punaruskea likamaa
 heikko punaruskea likamaa
 sekoittunut maa
 A1 huuhtoutumiskerros
 rikastumiskerros
 hiilijuova turpeen alla

nokimaa
 hiiltynyt puu
 hiili
 karkea sora
 ruoste
 turve
 kivimurska
 kivi

*)Huom: Tasosta 1 poistettu
 8 kpl kiviä kaivettaessa.

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI HAIKANNIEMI N

H.-P. SCHULZ 1994

TASOKARTTA

TASO 1, 20 cm maanpinnasta

KOEKUOPAN 907/3332 LAAJENNUS

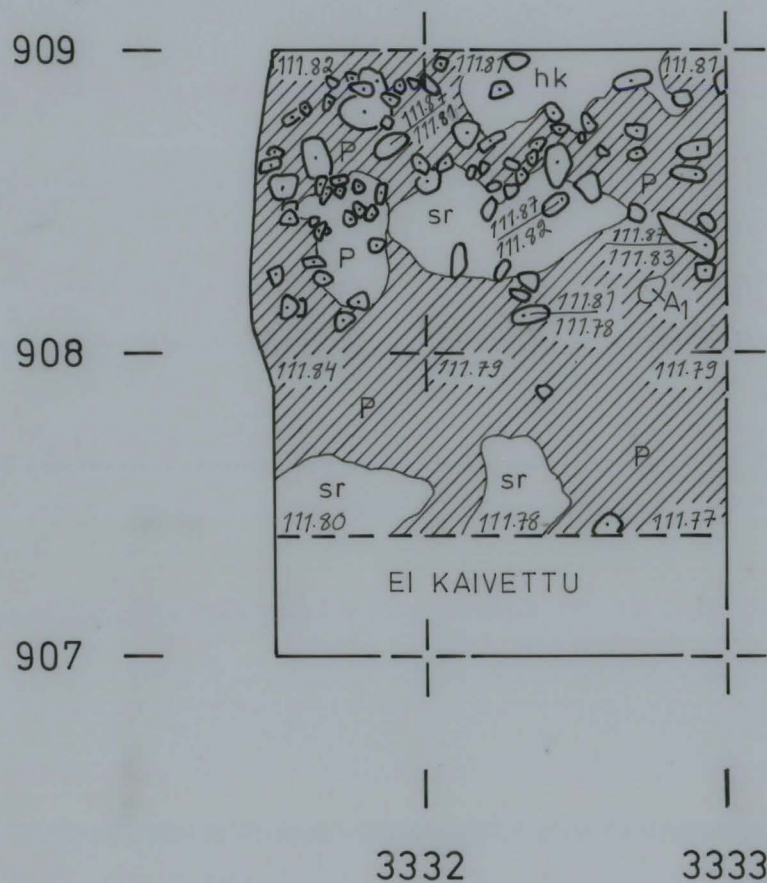
KP = 112.28 m mpy

MK 1:25

1 m

Piirt. P. Maaranen

neulapohjoinen

A ₁	huuhtoutumiskerros
hk	kellanuskea hiekka
sr	kellanuskea sora
P	punaiseksi palanut hiekka
	punaruskea likamaa
	kivi
	palanut kivi

HUOM: Alueelta 907/3331.5-3332 poistettu yli 50 kpl kiviä kaivettaessa; suurin osa palaneita.

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI HAIKANNIEMI N

H.-P. SCHULZ 1994

TASOKARTTA

TASO 2 30 cm maanpinnasta

KOEKUOPAN 907/3332 LAAJENNUS

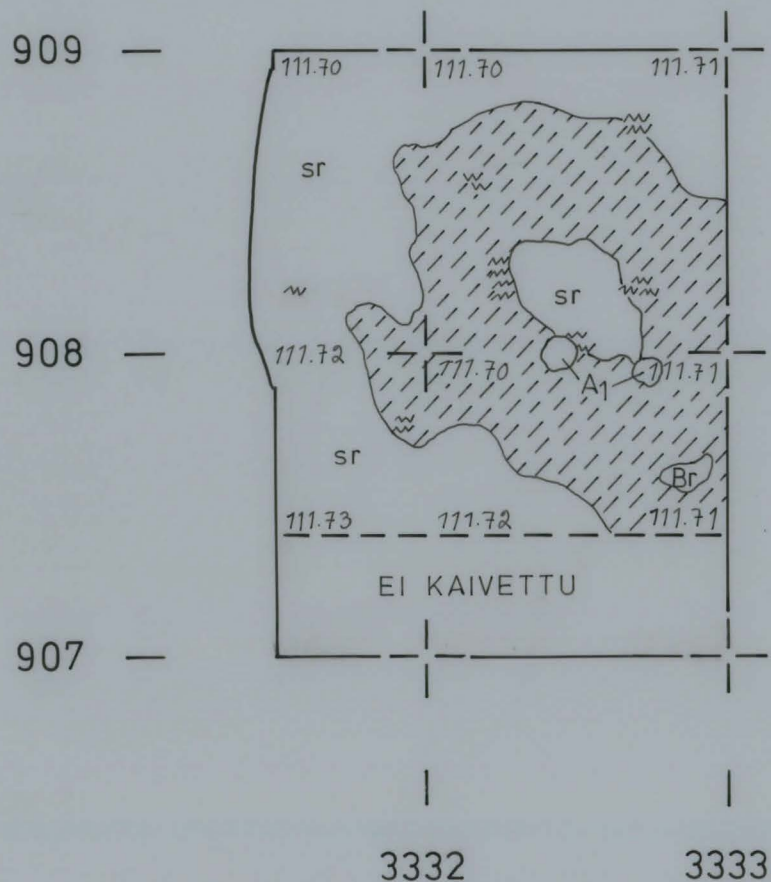
KP= 112.28 m mpy

MK 1:25

1 m

Piirt. P. Maaranen

neulapohjoinen

A ₁	huuhtoutumiskerros
Br	ruostemaa
sr	kellanuskea sora
	heikko punaruskea likamaa
	ruoste

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI HAIKANNIEMI N

H.-P. SCHULZ 1994

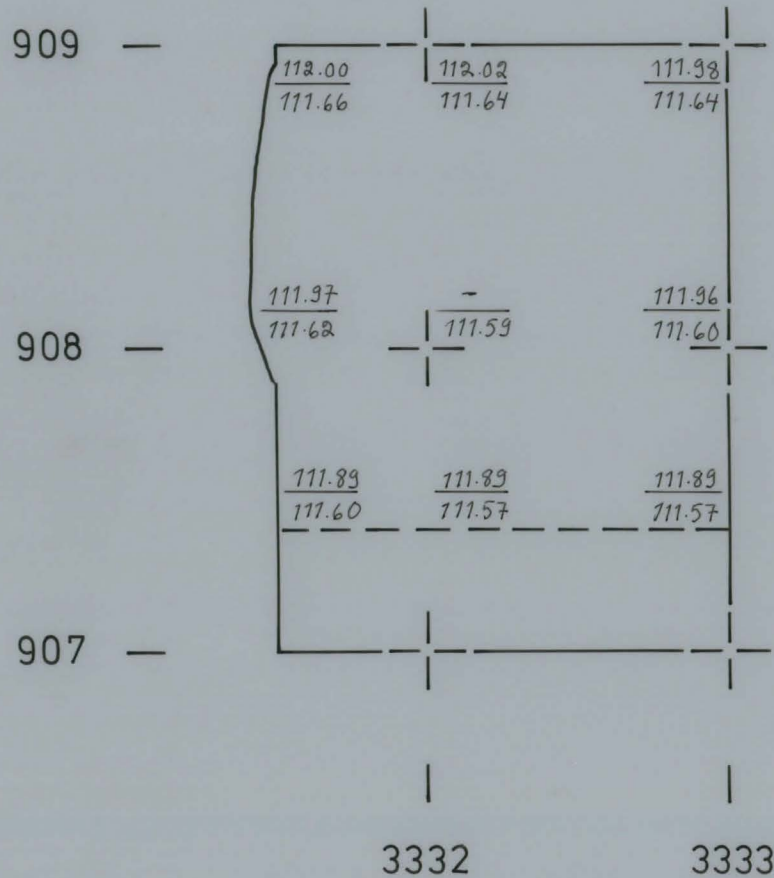
PINTA- JA POHJAVAAITUSKARTTA
KOEKUOPAN 907/3332 LAAJENNUS

KP= 112.28 m mpy

MK 1:25

 1 m

Piirt. P. Maaranen

neulapohjoinen

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI HAIKANNIEMI N

H. - P. SCHULZ 1994

PROFIILIKARTTA

KOEKUOPAN 907/3332 LAAJENNUS

PROFIILIT 909/3331,5 - 909/3333 JA

909/3333 - 907,5/3333

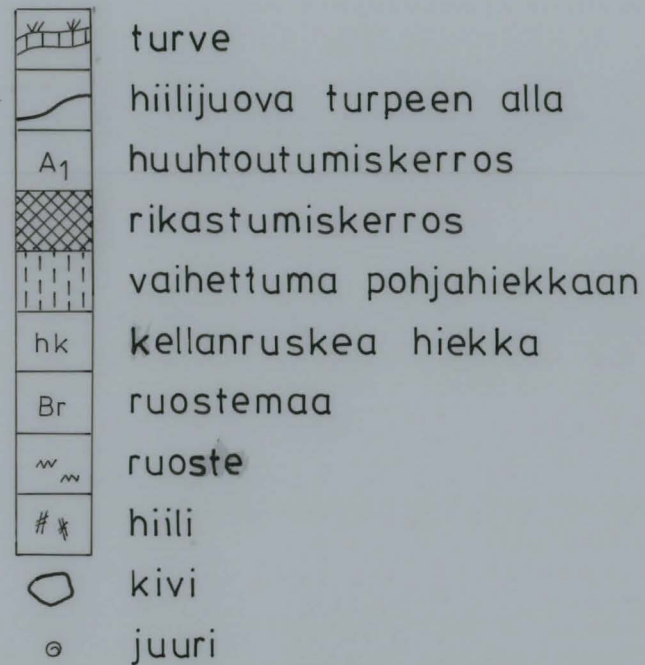
KP = 112.28 m mpy

MK 1:25

1m

Piirt. P. Maaranen

neulapohjoinen

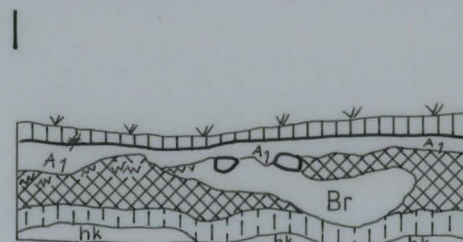
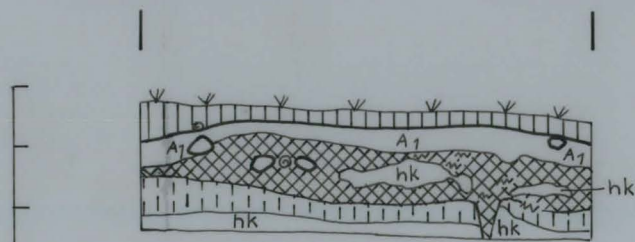
909/3331.50

909/3333

909/3333

907.50/3333

112.20
112.00
111.80
111.60

112.20
112.00
111.80
111.60

SAARIJÄRVI JÄNISSAARI

H.-P. SCHULZ 1994

PINTA- JA POHJAAITUSKARTTA
TASOKARTTA

KOEKUOPPA 509/149

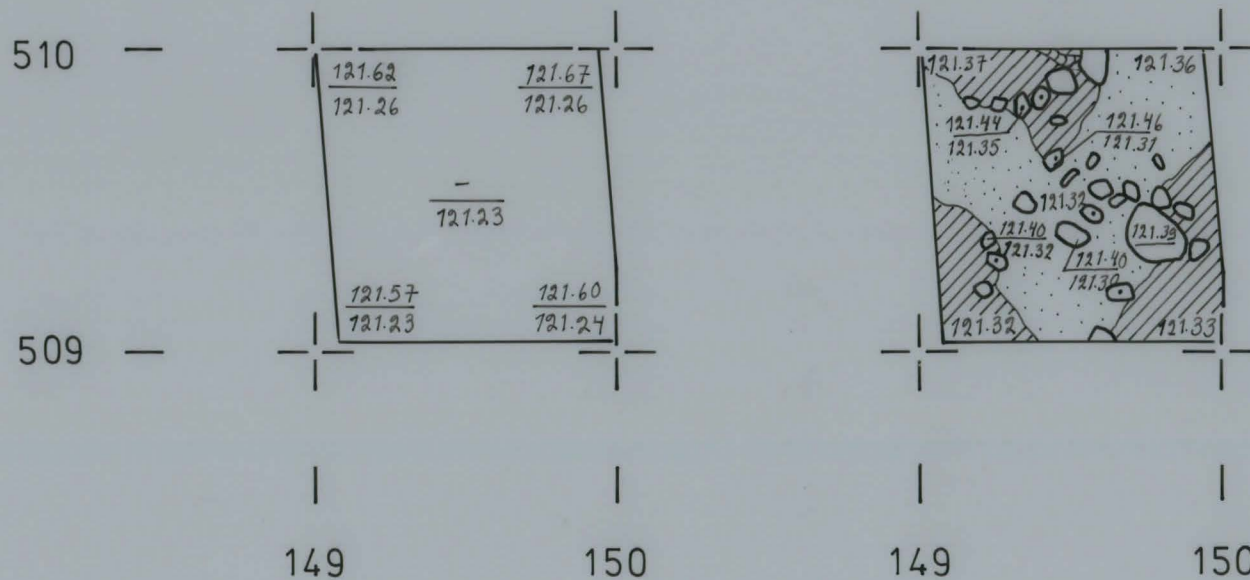
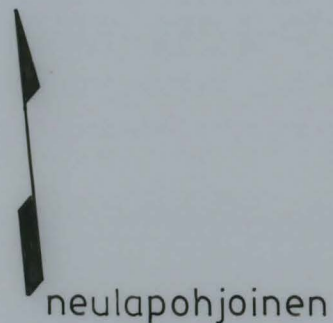
TASO 1 30 cm maanpinnasta

KP = 122.57 m mpy

MK 1:25 1 m

Piirt. P. Maaranen

- kellanruskea hiesu
- harmaanruskea noensekainen hiesu
- juuri
- kivi
- palanut kivi

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI HAIKANNIEMI N
H.-P. SCHULZ 1994

PINTA- JA POHJAVAAITUSKARTTA
TASOKARTTA
PROFIILIKARTTA

KOEKUOPAN 895/3363 LAAJENNUS

TASO 1 20cm, TASO 2 30cm, TASO 3 40 cm JA

TASO 4 45cm maanpinnasta

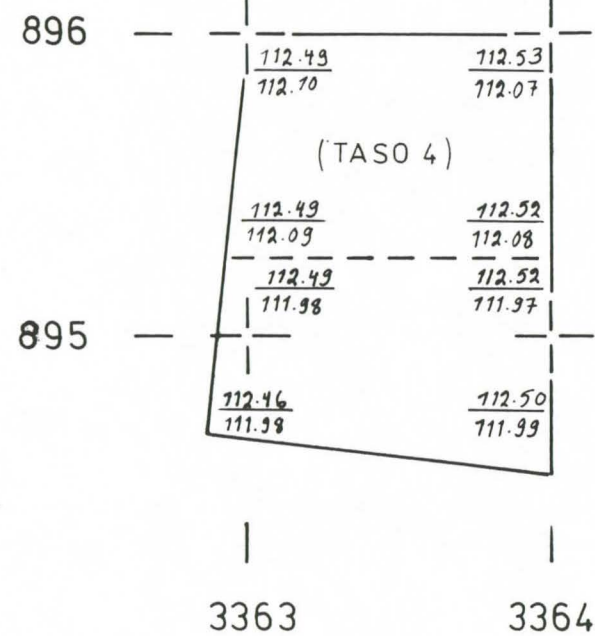
PROFIILIT 896/3364-894.5/3364; 894.5/3364-894.5/3363 JA
894.5/3363-896/3363

KP = 112.28 m mpy

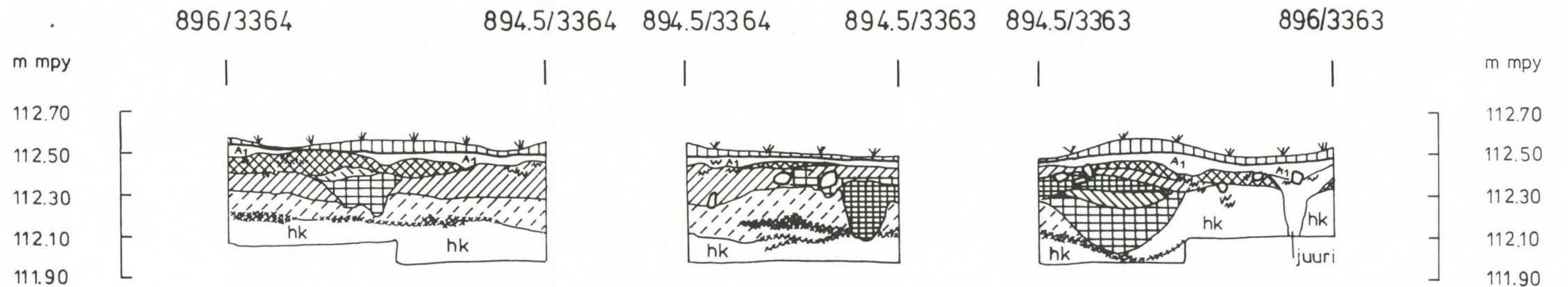
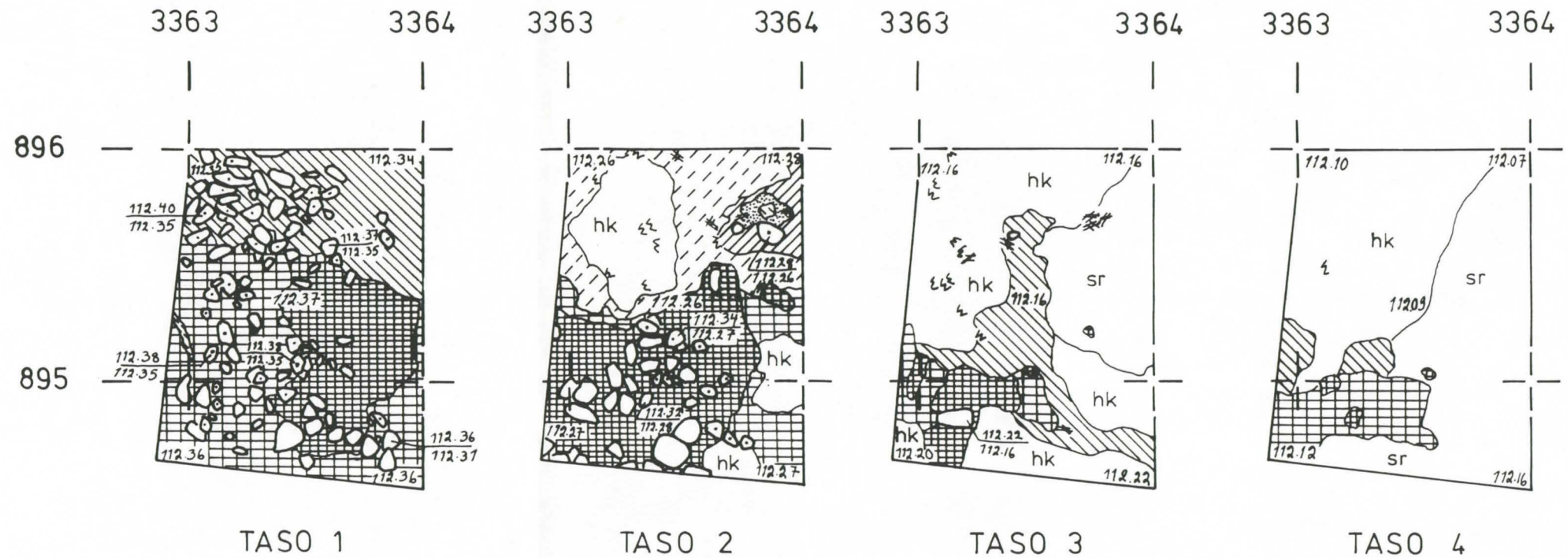
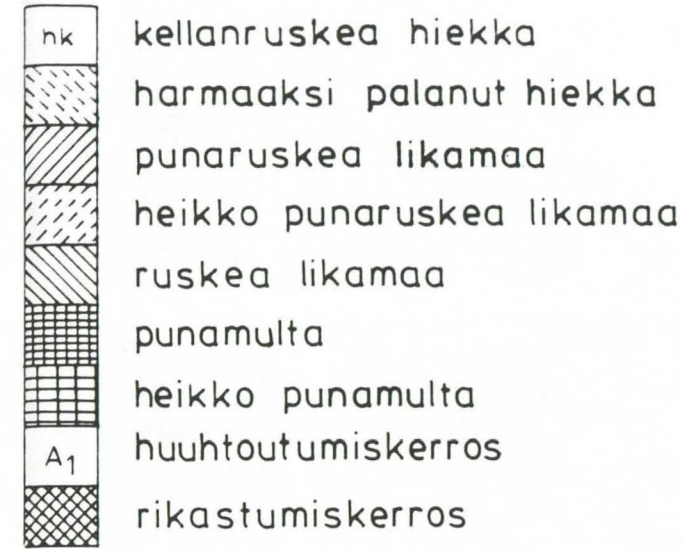
MK 1:25

Piirt. P. Maaranen

neulapohjoinen

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI HAIKANNIEMI N
 H.-P. SCHULZ 1994

PINTAPROFIILI

LINJA Y=3332 SW → NE

PITUUS/MK 1:100

4 m

KORKEUS/MK 1:50

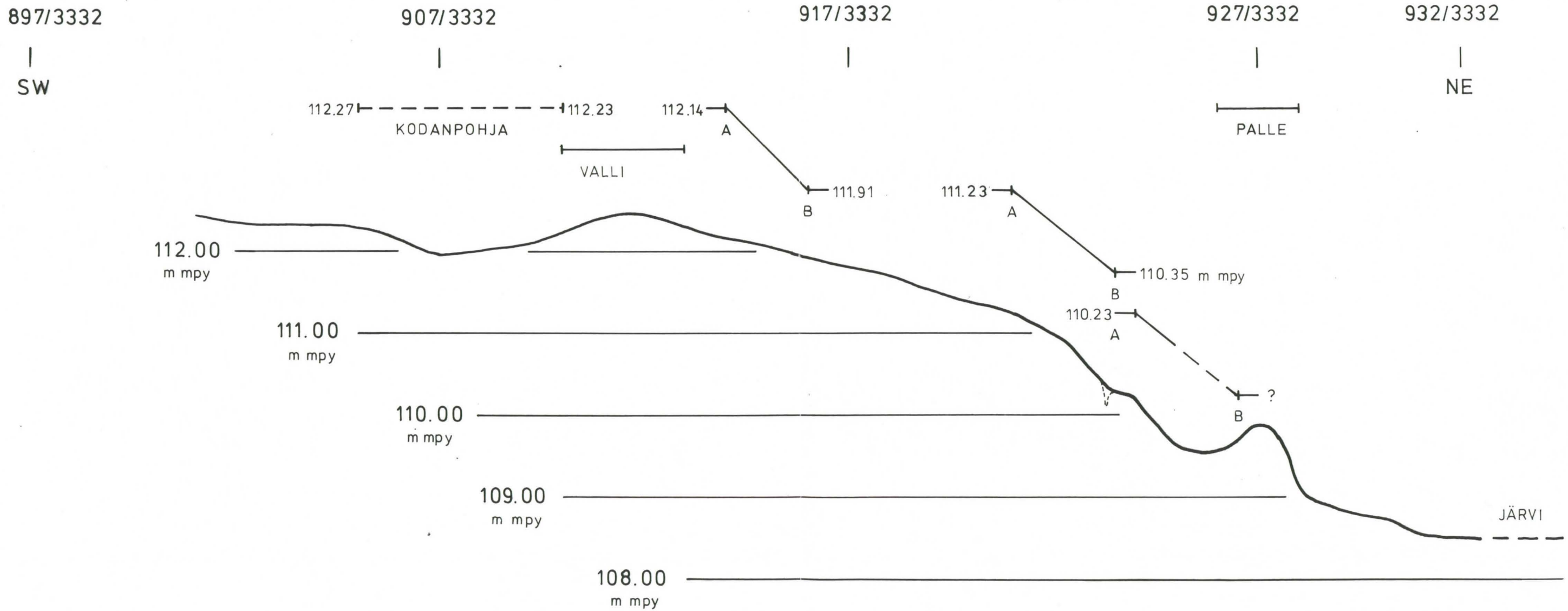
2 m

KP = 112.28 m mpy

Piirt. P. Maaranen, H.-P. Schulz

A törmän harja
 B törmän juuri

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI HAIKANNIEMI N

H.-P. SCHULZ 1994

PINTAPROFIILI

KODANPOHJA

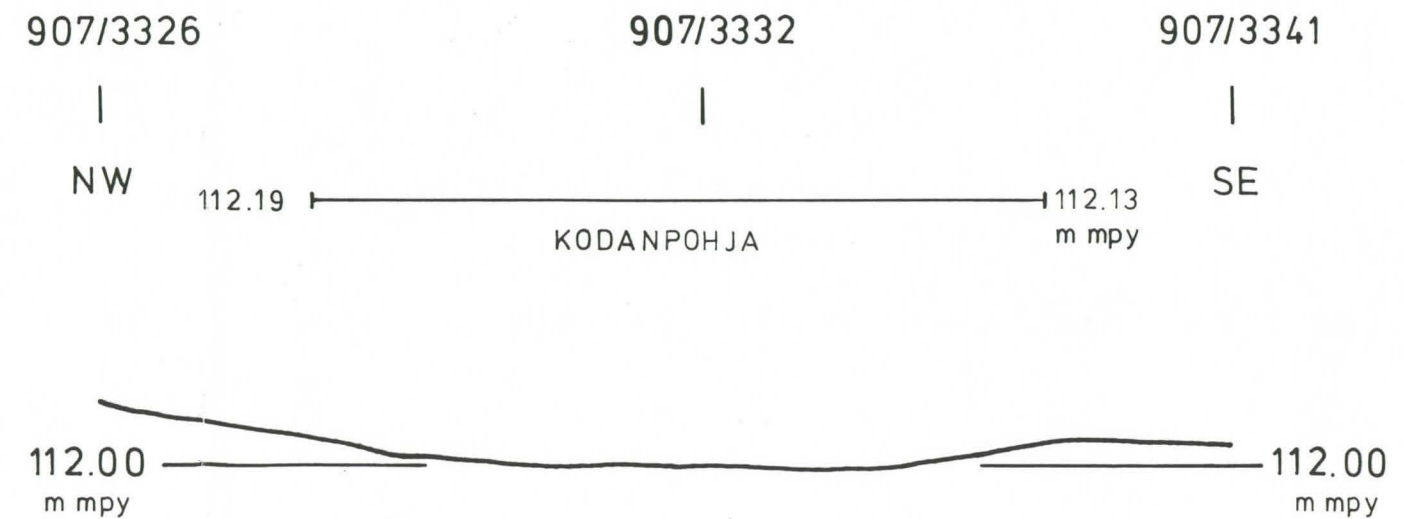
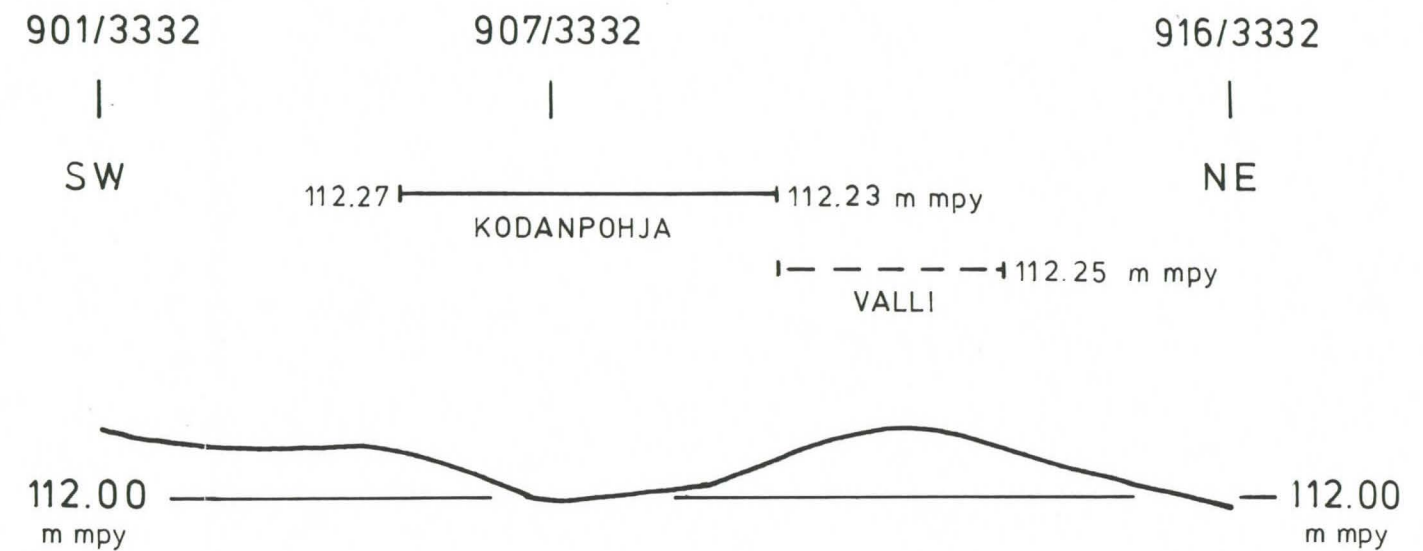
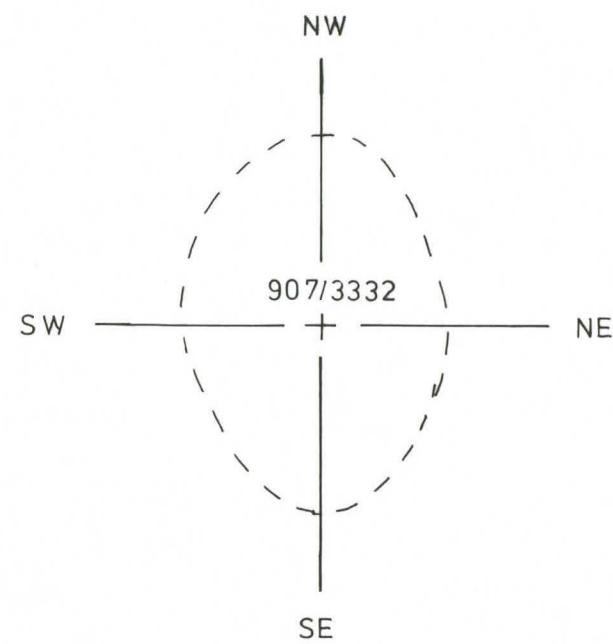
LINJA Y = 3332 SW → NE ja LINJA X = 907 NW → SE

PITUUS/MK 1:100 4 m

KORKEUS/MK 1:50 2 m

KP = 112.28 m mpy

Piirt. P. Maaranen, H.-P. Schulz

SAARIJÄRVI JÄNISSAARI
H.-P. SCHULZ 1994

YLEISKARTTA

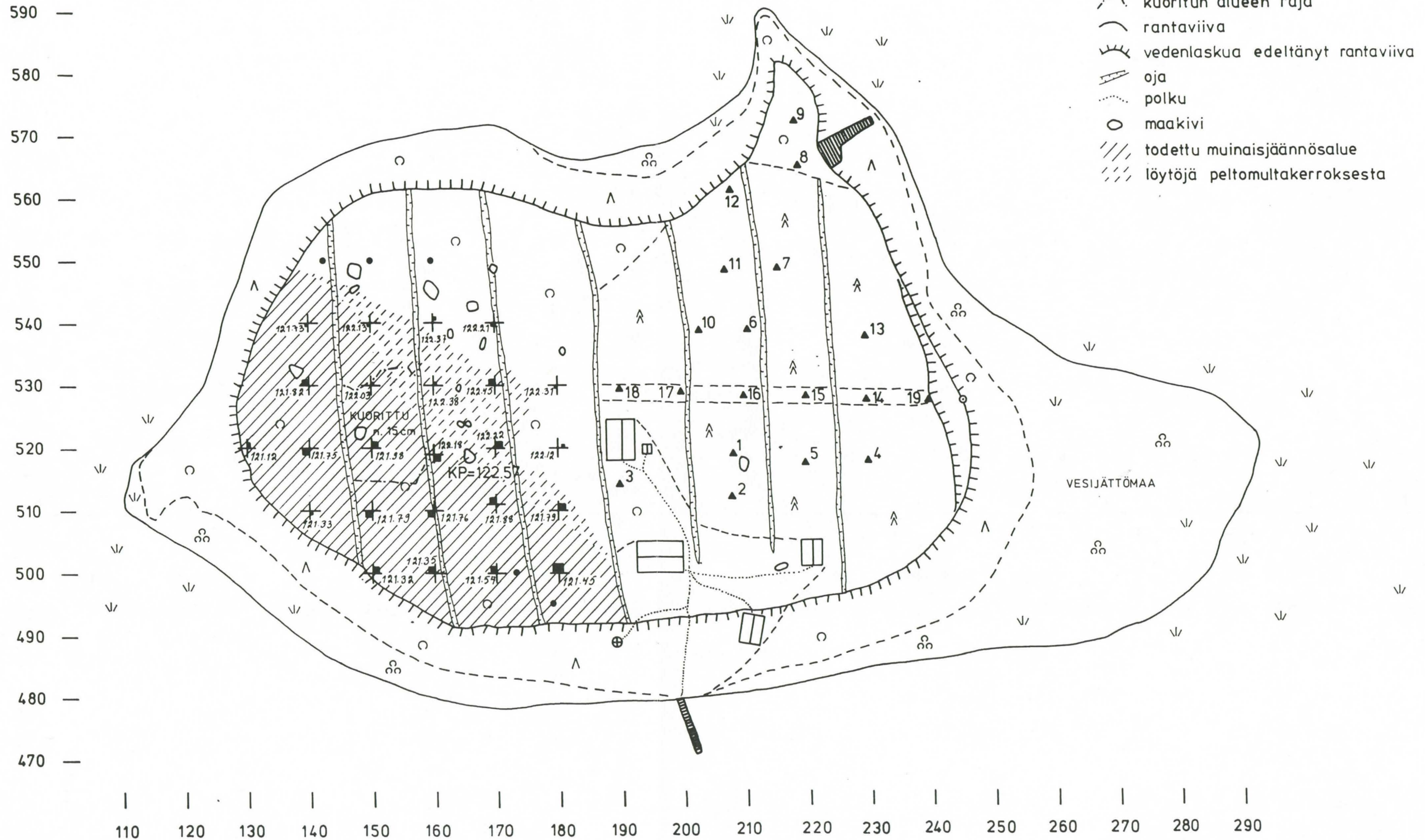
KP = 122.57 m mpy

MK 1:500 20 m

Piirt. P. Maaranen

 neulapohjoinen

- koekuoppa
- kairauspiste
- lapionpisto
- rakennus
- rajamerkki
- kaivo
- laituri
- kasvillisuusraja
- kuoritun alueen raja
- rantaviiva
- vedenlaskua edeltänyt rantaviiva
- oja
- polku
- maakivi
- todettu muinaisjäännösalue
- löytöjä peltomultakerroksesta

SAARIJÄRVI JÄNISSAARI

H.-P. SCHULZ 1994

PINTA- JA POHJAVAAITUSKARTTA
TASOKARTTA

PROFIILIKARTTA

KOEKUOPAN 500/179 LAAJENNUS

TASO 1 30 cm, TASO 2 40 cm maanpinnasta

PROFIILI 500/179 - 501.50/179

KP = 122.57 m mpy

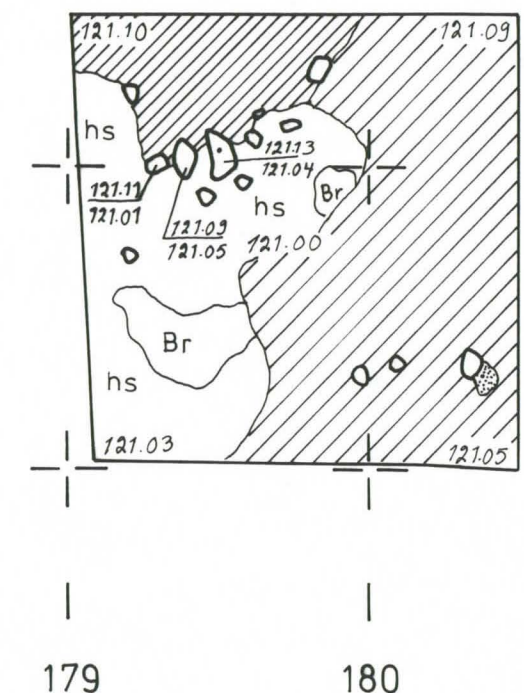
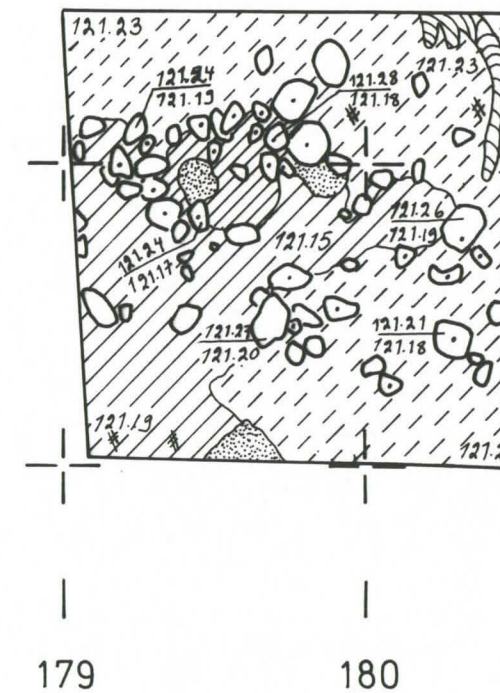
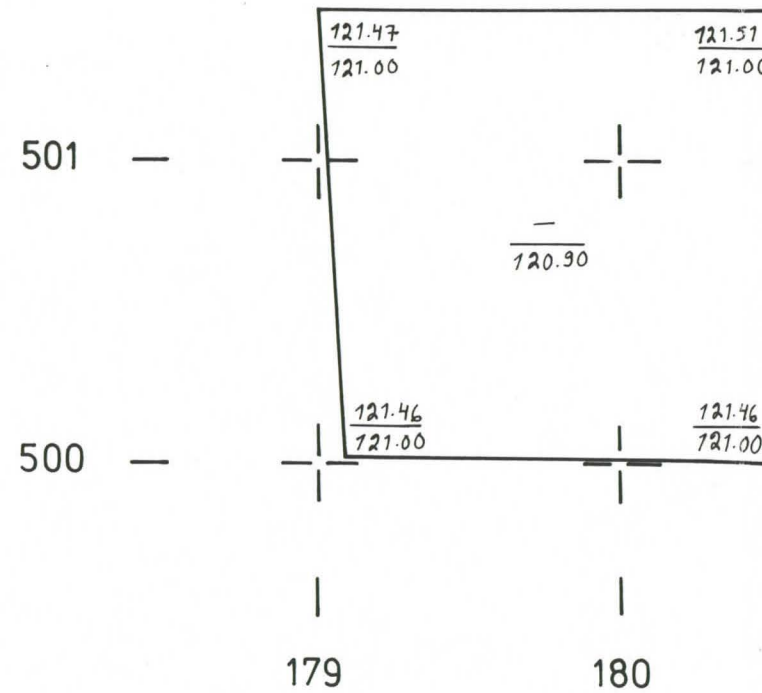
MK 1:25

Piirt. P. Maaranen

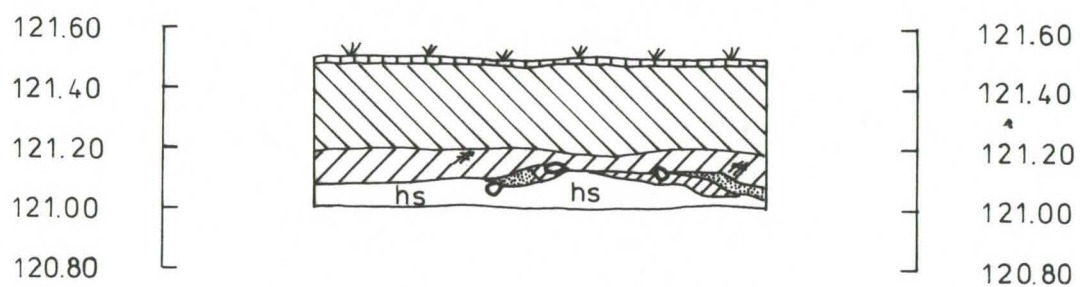
TASO 1

TASO 2

500/179

501.50/179

- kellanuskea hiesu
- harmaanruskea hiesu
- peltomullan sekainen hiesu
- puhdas harmaa hiesu
- ruostemaa
- peltomulta

- nokimaa
- hiili
- juuri
- kivi
- palanut kivi
- turve

SAARIJÄRVI JÄNISSAARI

H.-P. SCHULZ 1994

PINTAPROFIILI

LINJA Y=170 S → N

PITUUS/MK 1:250

 10 m

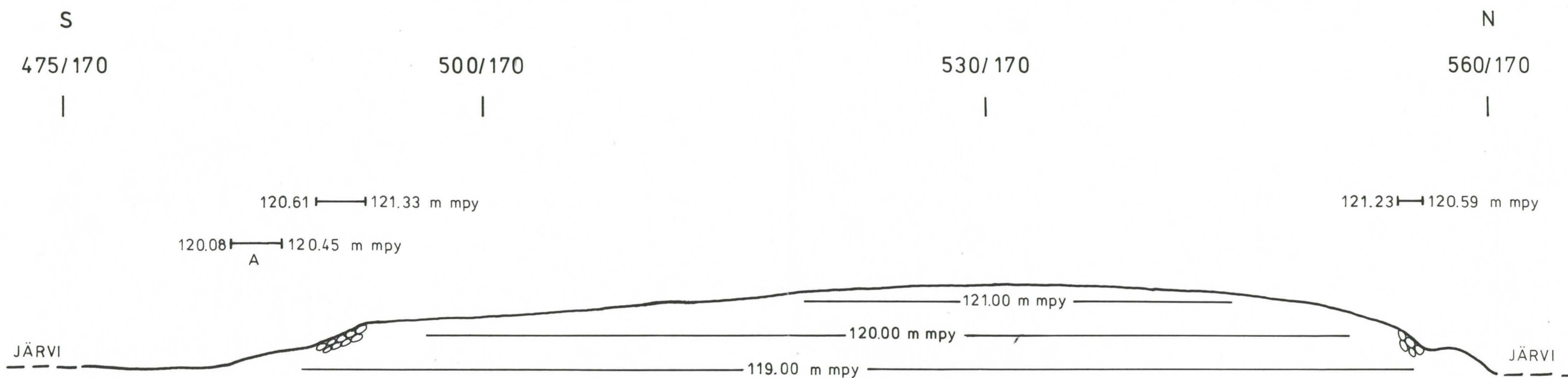
KORKEUS/MK 1:125

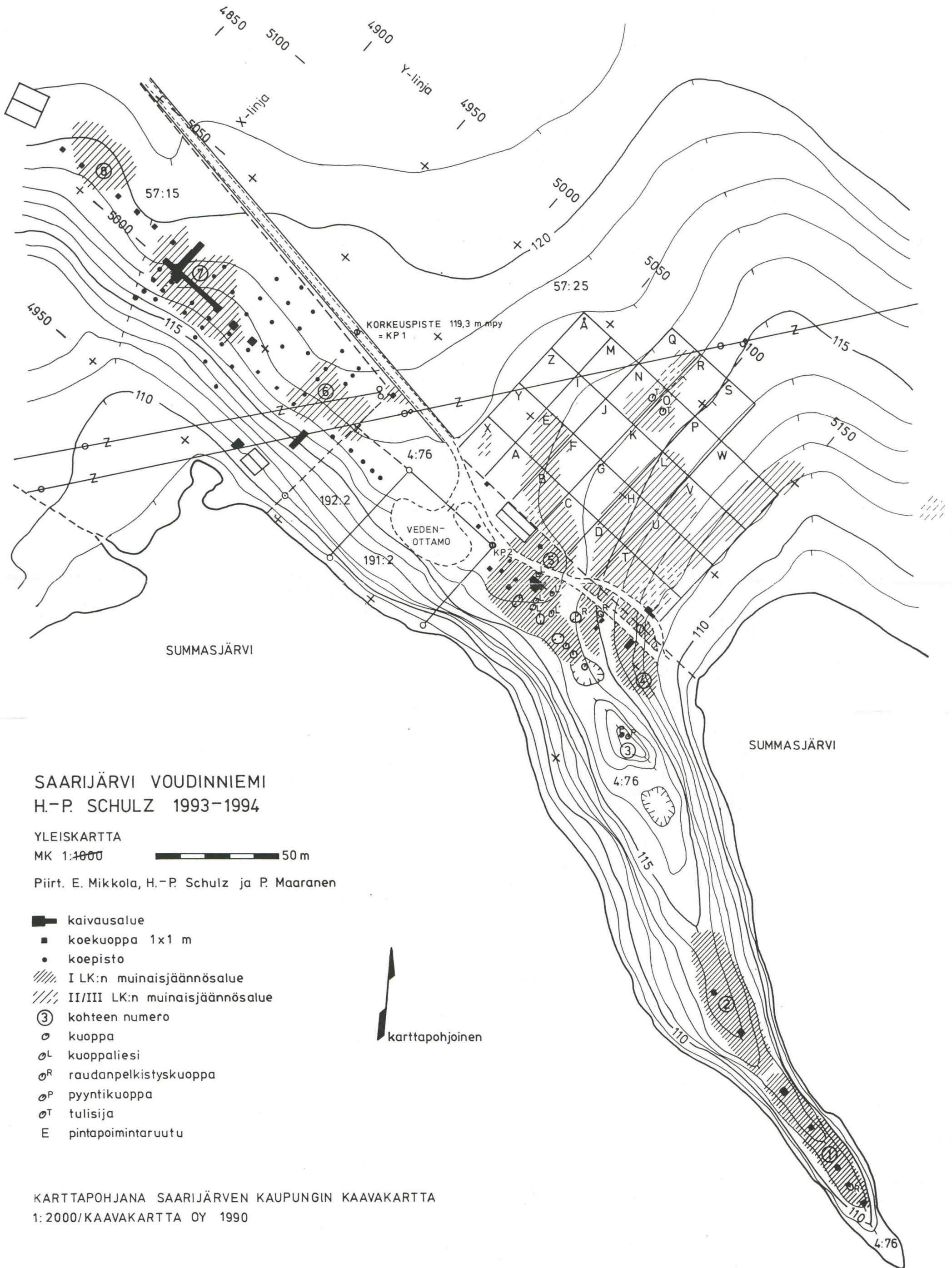
 5 m

KP = 122.57 m mpy

Piirt. P. Maaranen, H.-P. Schulz

 huuhtoutunut rantakiveys
A rantavalli

SAARIJÄRVI VOUDINNIEMI
H.-P. SCHULZ 1993-1994

YLEISKARTTA

MK 1:1000

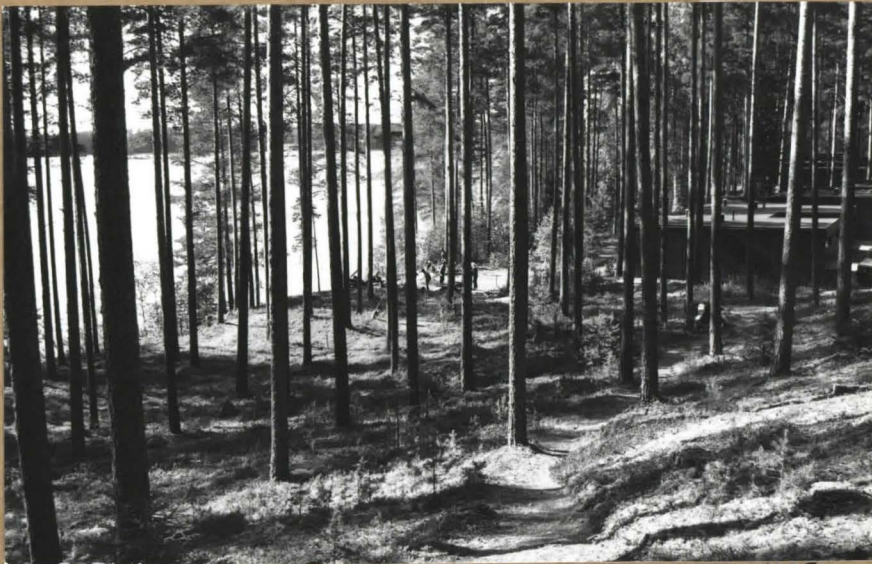
50 m

Piirt. E. Mikkola, H.-P. Schulz ja P. Maaranen

- kaivausalue
- koekuoppa 1x1 m
- koepisto
- //// I LK:n muinaisjännösalue
- //// II/III LK:n muinaisjännösalue
- ③ kohteen numero
- kuoppa
- ^L kuoppaliesi
- ^R raudanpelkistyskuoppa
- ^P pyyntikuoppa
- ^T tulisija
- E pintapöimintaruutu

KARTTAPOHJANA SAARIJÄRVEN KAUPUNGIN KAAVAKARTTA
1:2000/KAHAVAKARTTA OY 1990

Kuva 1 Asuinpaikka 1. yleis- neg. 100520
kuva koillisesta
Summassaaren harjuilta.

Kuva 3 Asuinpaikka 1, työkuva, kuv. neg. 100519
pohjoisesta hotellin lomamökistä.

Kuva 2 Asuinpaikka 1. yleiskuva neg. 100521
idästä, taustalla hotellin lomamökkit.

Kuva 4 Asuinpaikka 1. neg. 100522
Rantaformerä kuvattuna etelästä järvestä.

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI ETELÄRANTA

H.-P. SCHULZ 1994

Kuva 5

Asuinpaikka 2, yleiskuva
itästä. neg. 100550

Kuva 7

Asuinpaikka 4
yleiskuva itästä. neg. 100553

Kuva 6

Asuinpaikka 3
yleiskuva itästä. neg. 100551

neg. 100551

Kuva 8

Asuinpaikka 5, yleiskuva
itäkaakosta. neg. 100552

neg. 100552

neg. 100544

Kuva 9

Yleiskuva asuinpaikka-
alueesta, kuvattu
kaakosta Summas-
saaren harjulta.

neg. 100542

Kuva 10

Asuinpaikan
länsiosaa. Kodanpolijän
kairotta kuvattu
kaakosta.

neg. 100541

Kuva 11

Kuden edellä motta
kuvattu lännestä.

neg. 100549

Kuva 12

Koekuoppa 914/3318,
tulisija kerroksessa
2 kuvattuna
etelästä.

neg. 100547

Kuva 13

Koekuoppa 894.5-35/
3363 tulisija ja
punaamulta läikeä.

neg. 100546

Kuva 14

Koekuoppa
907-8/3331-2
(laajennettu);
tulisija kerroksessa
2, kuvattu eteläkaaresta

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI HAIKANNIEMI N H.-P. SCHULZ 1994

neg. 100548

Kuva 15

Työkuvaa, kuvassa
Päivi Maaninen ja Paavo Moisänen

neg. 100545

Kuva 16

Pyyntikuoppa 6
kuvattu polyjoisesta.

SAARIJÄRVI JÄNISSAARI

H.-P. SCHULZ 1994

Kuva 17

Jänissaari kuvattuna
etelästä järveltä.

neg. 100525

Kuva 19

Asuinpaikka-alue
yleiskuva lännestä.

neg. 100524

Kuva 18

Asuinpaikka-alue
yleiskuva kaakosta.

neg. 100523

Kuva 20

Koekuoppa 500/
179-80 kiveys hiesukermoksessa.
Kuvattu etelästä.

neg. 100538

SAARIJÄRVI SUMMASSAARI H.-P. SCHULZ 1994

Kuva 21

neg. 100554

Pyyntikuoppa 2
etelästä. Kuvassa Jouni Taivainen.

Kuva 22

Ryhmäkuvaa Hotellin Bungalowin
edessä.